

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2019

Hana Chlumská

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA

**KOMPARACE ANALYTICKO-SYNTETICKÉ A
GENETICKÉ METODY VE VÝUCE NA 1. STUPNI ZŠ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Hana Chlumská

Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Vedoucí práce: Phdr. Jaroslava Nováková Ph.D.

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 15. dubna 2019

.....

Hana Chlumská

Poděkování:

Děkuji PhDr. Jaroslavě Novákové Ph.D., za odborné rady a konzultaci při vedení diplomové práce.

Obsah

Úvod	1
1 Prvopočáteční čtení	3
1.1 Metody ve výuce prvopočátečního čtení	3
1.1.1 Metody analytické	4
1.1.2 Metody syntetické	5
1.1.3 Metoda analyticko-syntetická.....	8
1.1.4 Metoda genetická.....	10
2 Aspekty prvopočátečního čtení	13
2.1 Fyzická připravenost a tělesná zralost	14
2.2 Psychická připravenost a kognitivní zralost	15
3 Předpoklady, schopnosti versus dovednosti	19
3.1 Zraková percepce	19
Figura a pozadí	20
Zraková diferenciacce	21
Zraková analýza-syntéza	21
Zraková paměť	22
Vnímání barev	22
Oční pohyby	23
3.2 Sluchová percepce	23
Naslouchání	24
Sluchová paměť	24
Sluchová diferenciacce.....	25
Sluchová analýza-syntéza.....	26
4 Popis metod v praxi	27
4.1 Diagnostický test čtení.....	108

Vysvětlivky pro hodnoty uváděné v grafu	108
4.2.1 Analýza diagnostického testu na 4. ZŠ v Plzni.....	109
Skupina A	109
4.2.2 Analýza diagnostického testu na 1. ZŠ v Berouně	118
Skupina B	119
Reedukace nedostatků ve čtení.....	128
Závěr	130
Resumé	132
Seznam literatury	133
Přílohy	136

Úvod

Vstup na základní školu je pro dítě úvodem do nového světa učení a poznání. Je velice důležité, aby tyto změny měly pozitivní ráz. V dnešní době je rozmanitost přístupů a metod ve školství taková, že se dá výuka provádět hravou a nenásilnou formou, která žáka může nadchnout do dalších let studia. Pozitivní vztah ke škole vytváří především pedagog. Respektování potřeb žáka a vhodná motivace jsou podstatou kvalitní výuky.

Čtení a psaní bylo a je nezbytnou součástí našich životů, proto je velice důležité rozvíjet čtenářskou gramotnost a kladný postoj ke čtení. V České republice převažovala až do 90. let 20. století analyticko-syntetická metoda čtení. Od výzkumu Jarmily Wagnerové se na přelomu tisíciletí věnuje pozornost i metodě genetické, ač sama metoda vznikla již dříve.

Tato diplomová práce je zaměřena na popis postupů při výuce čtení, a to u dvou nejčastěji používaných metod prvopočátečního čtení v prvním ročníku základní školy (analyticko-syntetické metody a metody genetické). Původním záměrem byla pouhá komparace, ale množství získaných dat umožnilo podrobnější popis, přičemž současně tato data odhalila nemožnost přímočarého srovnávání.

V první kapitole teoretické části jsou popsány různé druhy metod, které se k výuce prvopočátečního čtení a psaní používaly a některé z nich stále používají. Druhá kapitola se zabývá aspekty prvopočátečního čtení. V další kapitole jsou shrnuty předpoklady ke zdárnému zvládnutí čtenářské dovednosti.

Praktická část zahrnuje pozorování žáků po celý školní rok. Výzkum probíhal formou kvalitativní, konkrétně nestandardizovaným pozorováním ve dvou třídách prvního ročníku. Pozorování bylo prováděno na dvou školách, v Berouně na Jungmannově ZŠ a v Plzni na 4. ZŠ. Ve třídě pozorované v Berouně se užívá metoda genetická a třídu navštěvuje 28 žáků. V plzeňské třídě je 26 žáků a čtení se zde vyučuje pomocí metody analyticko-syntetické.

V závěru školního roku byl aplikován diagnostický test, jehož cílem bylo porovnat výsledky obou metod. Tato práce se ještě navíc specificky zabývá prvními čtyřmi měsíci, ve kterých by měl probíhat rozvoj všech podoblastí sluchového a zrakového vnímání, tedy

se konkrétně zaměřuje na to, kolik času bylo v jednotlivých třídách věnováno daným činnostem.

Ke zpracování předkládané práce byla využita zejména publikace Prvopočáteční čtení a psaní (Fasnerová, 2018), odborná literatura Školní zralost a její diagnostika (Bednářová, 2017) a Analyticko-syntetická a genetická metoda ve výuce čtení (Kocurová, 2012), protože obsahují nejširší obsah poznatků, které jsou všeobecně uznávány za aktuální.

1 Prvopočáteční čtení

Umět číst znamená rozumět psané i tištěné řeči. Předpokladem je znát grafické pojetí slov, což znamená znalost písmen pro jednotlivé hlásky a dovednost přetřansformovat je do mluvené řeči. Jedinec si tak vytvoří představy o čteném obsahu, přemýšlí o něm a zaujímá k němu určitý vztah.¹

Čtení je druh řečové činnosti, při které je řeč v optické formě podnětem, která vzbuzuje u člověka myšlenkové pochody směřující k porozumění čteného textu.²

Technika čtení a porozumění čtenému textu jsou úzce spjaty a využívají shodných prostředků k dosažení stejného cíle. Jedinec ovládající techniku čtení nemusí vždy textu porozumět. Není tedy pravidlem, že čím lépe si jedinec techniku čtení osvojí, tím více pochopí čtený text.³

Porozumění čtenému textu je především závislé na předchozích zkušenostech a vědomostech jedince, které získal v rodině nebo v mateřské škole. Záleží také na celkovém vývoji dítěte a jeho úrovni jazykové výchovy. Intelektuální rozvoj a jazykový projev žáka je jednou z mnoha podmínek pro úspěšné započetí nácvičku čtení.⁴

1.1 Metody ve výuce prvopočátečního čtení

Metod ve výuce prvopočátečního čtení je v současné době několik. Metody se od sebe liší především svým postupem. Největší rozdíl je v tom, zda se vychází z celku k poznání jednotlivých prvků či naopak. Hovoříme tedy o metodách analytických nebo syntetických. Už v historii postupů výuky prvopočátečního čtení se setkáváme s tímto rozdělením. Mnoho metod, o kterých budeme hovořit, se v současnosti nepoužívá ve vyučování v plném rozsahu. I přesto se s některými prvky těchto metod nadále setkáváme a můžeme je využít k obohacení výuky.⁵

¹DUŠKOVÁ, M.; HŘEBEJKOVÁ, J.; KŘIVÁNEK, Z.; PENC, V.; VYKOPAL, Z. *Metodická příručka k vyučování českému jazyku a literatuře v 1. ročníku základní školy*. Praha: 1984, s. 8.

²KOŘÍNEK, M.; KŘIVÁNEK, Z. *Didaktika prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: 1985, s. 5.

³DUŠKOVÁ, M.; HŘEBEJKOVÁ, J.; KŘIVÁNEK, Z.; PENC, V.; VYKOPAL, Z. *Metodická příručka k vyučování českému jazyku a literatuře v 1. ročníku základní školy*. Praha: 1984, s. 8.

⁴Tamtéž.

⁵FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 88.

1.1.1 Metody analytické

Mezi metody analytické patří metoda J. J. Jacotota, metoda normálních slov a metoda globální.

Jacototova metoda byla použita poprvé v roce 1818 ve Francii k výuce dospělých. Až poté se její vyučování přizpůsobilo mladším žákům. Metoda vycházela z věty jako z celku, kterou učitel napsal a přečetl. Žáci po učiteli několikrát větu opakovali, a přitom si ukazovali na jednotlivá slova, aniž by byli schopni poznat jednotlivá písmena. Pokračovali rozborem slov na slabiky až k samotným hláskám, popřípadě písmenům. Tuto činnost řídil učitel, doprovázel ji motivačním rozhovorem k danému textu. U nás se tato metoda začala používat u Jednoty bratrské, do které patřil i J. A. Komenský.⁶

Metoda normálních slov je jedna z dalších historických analytických metod ze 40. let 19. století. Tato metoda vycházela z metody Jacototovy. Hlavní protagonista této metody byl německý pedagog K. Vogel, po kterém se metoda také nazývala. Vogelova metoda se začala používat v Německu v 19. století.⁷ *Po rozkladu slova na hlásky se začalo hned se spojováním hlásek. Vycházelo se ze slova, nikoli od izolované hlásky, protože slovo má určitý význam. Vogel používal 98 normálních slov, která obsáhla celou abecedu.*⁸ Autor metody normálních slov se zaměřoval především na rozvoj sluchové percepcce. Tuto metodu pak pro české žáky zpracoval G. A. Lindner v učebnici „Kniha maličkých“, kde slovní zásoba byla tvořena dvaceti jedna „normálními slovy“. Žáci analyzovali větu na slova, slabiky a hlásky. Analýzu graficky znázorňovali pomocí čar (slovo) a teček (slabika).⁹

Další analytickou metodou prvopočátečního čtení je metoda globální. Tato metoda se vyučovala v návaznosti na metodu psaní. Zakladatel globální metody byl belgický lékař Ovide Decroly (1871–1932).¹⁰ Globální metoda se vyvinula z reakce na metodu normálních slov a nejprve se začala používat v USA. Do české metodiky prvopočátečního čtení a psaní přinesl tuto metodu Václav Příhoda ve 20. letech 20. století, který ji však podle sebe upravil.¹¹ Tato metoda vychází z prvků tvarové psychologie. Původním

⁶ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 89.

⁷ Tamtéž.

⁸ SANTLEROVÁ, K. *Metody ve výuce čtení a psaní*. Brno: 1995, s. 16.

⁹ WILDOVÁ, R. *Rozvíjení počáteční čtenářské gramotnosti*. Praha: 2005, s. 51–52.

¹⁰ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 90.

¹¹ WILDOVÁ, R. *Rozvíjení počáteční čtenářské gramotnosti*. Praha: 2005, s. 52.

záměrem byla výuka dětí s mentálním postižením a příprava na čtení a psaní dětí v předškolním věku. Tato metoda vychází z celku věty nebo slova a zachovává jej tak dlouho, dokud žák nemá potřebu rozkladu na jednotlivé části.¹² „Globální metoda se dále opírá o zjištění očních pohybů zaznamenaných při čtení, jež poprvé provedli E. Javal ve Francii roku 1879, Buswel a Cattel v USA. Usoudili z nich, že jednotkou při čtení není hláska ani slabika. Čtení tedy není skládání písmen nebo slabik, ale je to myšlenkový pochod, při němž má vedoucí úlohu smysl toho, co čteme. Obrazy slov tvořené skladbou písmen tvoří jen letmé náznaky pro pochopení smyslu. Podle toho je čtení soustava zvuků, která se projevuje malým počtem fixací na řádku a rytmickými pohyby oka“¹³

Globální metoda čtení se rozděluje na pět období. V prvním přípravném období je cílem rozvoj řeči, smyslů, paměti, pozornosti a představivosti. V druhém období (pamětné) si žáci mají zapamatovat několik desítek případně stovek slov jako celků, aniž by znali jednotlivá písmena. Třetí období je období analýzy, ve kterém se žáci učí poznávat jednotlivá písmena. Ve čtvrtém období (syntézy) žáci skládají ze známých písmen nová slova a ta se učí číst. V pátém a posledním období dochází ke zdokonalování a rozvoji čtenářské dovednosti.¹⁴

1.1.2 Metody syntetické

Mezi jednu z nejstarších syntetických metod prvopočátečního čtení řadíme metodu slabikovací neboli metodu písmenkovou. Základem této metody bylo naučit se názvy písmen. Písmeno „k“ se četlo jako „ká“ nebo písmeno „r“ jako „er“. Písmena se dále spojovala do slabik a slabiky do slov. Jednalo se o takzvané mechanické čtení, které mnohdy čtenáři nedávalo smysl. Až poté se žáci věnovali logickému čtení, které dnes nazýváme čtení s porozuměním. Slabikovací metoda se k nám dostala od Řeků a Římanů. V modifikované podobě se udržela do 19. století a v roce 1872 byla zakázána. Žáci četli slova bez zaujetí a učení je nebavilo. Slabikovací metoda měla své odpůrce, ale i příznivce. Velkým nedostatkem metody bylo, že se žáci učili číst velmi obtížně a dlouhou dobu.¹⁵

¹² FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 91.

¹³ SANTLEROVÁ, K. *Metody ve výuce čtení a psaní*. Brno: 1995, s. 17.

¹⁴ WILDOVÁ, R. *Rozvíjení počáteční čtenářské gramotnosti*. Praha: 2005, s. 53.

¹⁵ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 93–94.

Počátky čtení byly spojeny s náročným odříkáváním jmen písmen podle různých abecedářů.¹⁶

Například: slabika „by“: bé – ypsilon = by
slabika „cha“: cé – há – á = cha
slovo „mech“: em – é – cé – há = mech
slovo „klásek“: ká – el – á (klá) es – é – ká (sek) = klá-sek¹⁷

Z tohoto příkladu lze vyvodit, jak obtížné bylo naučit se číst podle této metody konkrétně z hlediska abstraktního myšlení a zapamatování. I když se pedagog věnoval každému žákovi individuálně, vzhledem k obtížnosti tohoto postupu se žáci naučili číst až po dvou až třech letech nácviku.¹⁸

Další syntetickou metodou prvopočátečního čtení je hláskovací metoda. Pokrokem této metody bylo, že se žáci nezačínali učit názvy písmen, nýbrž hlásky, které dané písmeno označovalo.¹⁹ Zakladatel Beneš Opát (konec 15. stol. – 1559) byl jedním z odpůrců slabikovací metody. Ve své metodě prosazuje sluchový rozklad slova. Začíná od samohlásek a souhlásek. Už se nečte pojmenování písmene „em“, ale ihned písmeno „m“. Jednotlivá písmena se spojovala ve slabiky a slabiky dále ve slova.²⁰

Metoda normálních slabik je další syntetickou metodou prvopočátečního čtení a na rozdíl od předchozích syntetických metod se prvky této metody používají i v dnešní době. Je založena na tzv. náslovných obrázcích, které mají žáky motivovat. Pod náslovnými obrázky se nachází slabika, která daný obrázek představuje. Například pod obrázkem motýla se nachází slabika MO. Žáci nejprve přečtou, co vidí na obrázku. Poté čtou slabiku, na kterou obrázek začíná. Dále pokračují ve čtení jednotlivých slabik bez obrázku. Nakonec skládají slabiky ve slovo. V této metodě už je zapotřebí rozvíjet jak sluchové, tak zrakové vnímání.²¹ Jedinou nevýhodou této metody bylo, že žáci určitou slabiku dlouho spojovali s původním nápovědným obrázkem.²²

Podobná metoda čtení je metoda normálních hlásek neboli metoda fonomimická. Tato syntetická metoda je postavena na hláskách, konkrétně na citoslovcích. I tato metoda

¹⁶ KOŘÍNEK, M.; KŘIVÁNEK, Z. *Didaktika prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: 1985, s. 12.

¹⁷ SANTLEROVÁ, K. *Metody ve výuce čtení a psaní*. Brno: 1995, s. 7.

¹⁸ WILDOVÁ, R. *Rozvíjení počáteční čtenářské gramotnosti*. Praha: 2005, s. 45–46.

¹⁹ KOŘÍNEK, M.; KŘIVÁNEK, Z. *Didaktika prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: 1985, s. 12.

²⁰ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 94.

²¹ Tamtéž, s. 95.

²² KOŘÍNEK, M.; KŘIVÁNEK, Z. *Didaktika prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: 1985, s. 13.

vychází z motivačních obrázků. Většinou to jsou obrázky zvířat, například hada, kočky, husy, kdy had syčí „sss“, na kočku voláme „ččč“. Tato metoda vycházela ze samotných hlásek. Později se začaly užívat i slabiky, u slepice „ko, ko“, u psa „haf, haf“, u ovce „bé, bé“. Hlásky se dělily do čtyř skupin. První skupinou byly hlásky známé jako citoslovce (íííí – bolest, ččč – kočka), dále hlásky, které tvoří slabiku na začátku jména (Ema, Ola), následně ty, které byly dobře identifikovatelné na konci slova (myš, klíč) a v poslední řadě skupina hlásek, která se nedala rozlišit sluchovou percepcí a doporučovala se vyvozovat ve slabice (j, h, g, p, b).²³

Další syntetická metoda prvopočátečního čtení, která byla velice názorná na svou dobu, byla metoda mnemotechnická – skriptologická. Tuto metodu použil ve svém slabikáři s názvem U nás Josef Kubálek a zároveň i Vincenc Bohdanecký ve Slabikáři našeho Jarouška. Tato metoda využívala nápovědné obrázky, které označovaly písmeno, a také byly udělané z přírodnin, které na danou hlásku začínaly. Například cibule, obrázek složený z cibulí do písmene C nebo jahoda, obrázek jahod složený do písmene J.²⁴

Další zajímavou syntetickou metodou byla metoda J. Pavlovského, která měla blízko k metodě normálních slabik. Prvně byla představena v roce 1937 ve slabikáři S úsměvem, kterého byl autorem právě Josef Pavlovský. Podle tohoto slabikáře se žáci zprvu učili číst slabiky pouze se samohláskou „a“. Po procvičení otevřených slabik se samohláskou „a“ se pokračovalo se čtením otevřených slabik se samohláskou „o“. První texty byly omezeny právě na tento repertoár písmen.²⁵

Syntetická metoda M. Petráka se vyznačovala zvláštním způsobem čtení slov. Jednotlivé hlásky se postupně přidávaly k sobě, až vzniklo celé slovo. Na příklad: „l - a, la, -s, las, -o, laso“ V další etapě se slovo rozdělovalo na slabiky a na závěr se četlo celé slovo najednou.²⁶

²³ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 96.

²⁴ Tamtéž, s. 96–97.

²⁵ WILDOVÁ, R. *Rozvíjení počáteční čtenářské gramotnosti*. Praha: 2005, s. 50.

²⁶ Tamtéž.

1.1.3 Metoda analyticko-syntetická

V prvním ročníku základní školy se k výuce čtení využívá převážně analyticko-syntetická metoda. Je tomu tak v předmětu Český jazyk a literatura. Český jazyk se považuje za významný nástroj k porozumění. Ve výuce se žáci naučí osvojit si jazykové a komunikační dovednosti, které pak využijí v mluveném a psaném projevu.²⁷

Metoda analyticko-syntetická je nejrozšířenější metodou čtení, která se používá na velkém množství základních škol. Tato metoda je založená na rozkladu slova na slabiky a hlásky, čemuž se říká proces analytický a následnému spojení jednotlivých hlásek do slabik, ze kterých se tvoří slovo – proces syntetický. Nejprve se žáci seznamují se samohláskami, později přidávají souhlásky, ze kterých tvoří slabiky. Když žáci zvládají čtení slabik, začínají slabiky vázat do jednotlivých slov a krátkých vět.²⁸

Podstatou analyticko-syntetické metody je, že vychází z mluveného projevu dítěte. Mluvíme a vyjadřujeme se ve větách. Věta se skládá ze slov. Slovo je složeno z hlásek a napsaná hláska se nazývá písmeno. Tedy vycházíme z celku, který dělíme na části. Nejmenší prvky zpětně skládáme do větších celků, tedy slabik, slabiky do slov, slova do vět a věty do souvětí. U prvního setkání pedagoga s žákem proběhne vstupní diagnostika, která zjišťuje úroveň mluveného projevu, způsob vyjadřování myšlenek, slovní zásobu a porozumění mluvenému slovu.²⁹

Analyticko-syntetická metoda prvopočátečního čtení má tři období nácviку. Do prvního období nácviку zařazujeme jazykovou přípravu na čtení (předslabikářové období). Ve druhé fázi nácviку se zabýváme slabičně analytickým způsobem čtení (slabikářové období). Ve třetí fázi se jedná již o plynulé čtení slov, vět a textů (poslabikářové období).³⁰

Hřebejková pro první přípravné období určila dobu šesti až osmi týdnů. Dnes už si učitel sám upraví dobu dle potřeb žáků. Pedagog klade důraz na komunikační schopnosti a srozumitelnost jazykového projevu žáka.³¹ Hlavním cílem v období jazykové přípravy žáků na čtení je zdokonalení komunikace. Dítě v prvním ročníku má určitou

²⁷ KOCUROVÁ, M. *Analyticko-syntetická a genetická metoda ve výuce čtení*. Praha: 2012, s. 143.

²⁸ TOMÁŠKOVÁ, I. *Rozvíjíme předčtenářskou gramotnost v mateřské škole*. Praha: 2015, s. 30.

²⁹ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 104.

³⁰ Tamtéž.

³¹ KOCUROVÁ, M. *Analyticko-syntetická a genetická metoda ve výuce čtení*. Praha: 2012, s. 144.

slovní zásobu, kterou rozvíjelo již v mateřské škole pomocí her. Na to pak navazujeme i ve škole prostřednictvím didaktických her a komunikačního kruhu. Zaměřujeme se hlavně na správnou artikulaci a rytmus řeči. Pedagog by měl předčítat úryvky z rozmanitých žánrů. Výuka je pojímána většinou komplexně, a tudíž ji nerozdělujeme na gramatiku, literární a slohovou výchovu. Především se snažíme výuku přizpůsobit potřebám a schopnostem žáka. Sdílení zážitků v komunikačním kruhu přispívá nejen ke zdokonalování jazykových prostředků, ale i sociálních vztahů a vzájemné důvěry ve třídě.³² V tomto období žáci provádějí přípravná cvičení k chápání rozkladu a skladu slov na hlásky a slabiky. Trénují rozvoj fonemického sluchu a vytvářejí si tak fonologické uvědomění. Žáci se seznamují s krátkými a dlouhými samohláskami a čtyřmi až pěti souhláskami. K vyvozování prvních hlásek a písmen se užívá náslovné hlásky, pomocí které žák snáze analyzuje první hlásku ve slově. Těžší už je najít hlásku na konci slova a nejobtížnější je analyzovat hlásku uvnitř slova. Pedagog může použít nápovědné obrázky s písmeny. Metodický postup je podobný. Žák hledá počáteční hlásku podle obrázku a zároveň si všímá grafického záznamu slova pod obrázkem.³³

Prostřednictvím učebnice *Živé abecedy* se rozvíjí sluchová i zraková percepce, a to v oblastech diferenciacce, analýzy, syntézy, paměti, rozlišení figury a pozadí i vnímání rytmu.³⁴

Ve druhém období při nácviu slabičně-analytického čtení, které je nejrozsáhlejší, žáci skládají otevřené slabiky. Po vyvození otevřených slabik a slov z nich (ma-so), přicházejí na řadu zavřené slabiky (pes, ves) a slova ze zavřených slabik (po-pel). Navazujeme na ně vyvozováním dvou souhlásek na začátku slova (klepat). Dále čteme skupinu slabik di-ti-ni/dy-ty-ny. Poté přicházejí na řadu slabiky se slabikotvorným „r“, „l“ (trn, vlk). Pokračujeme vyvozením dvou souhlásek na konci slova (hlt) a dvojháskami „ou“ a „au“. Nakonec vyvozujeme slova se skupinou souhlásek a čtení obtížnějších slov, shluků samohlásek s víceslabičnými slovy (kotrmelec).³⁵

Třetím již zmíněným obdobím nácviu je plynulé čtení slov a vět (poslabikářové období). Probíhá většinou v červnu, ale není to pravidlem, samozřejmě záleží na úrovni čtenářských dovedností žáků. Vhodným prostředkem k procvičování čtení je čítanka, která

³² FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 105.

³³ KOCUROVÁ, M. *Analyticko-syntetická a genetická metoda ve výuce čtení*. Praha: 2012, s. 144.

³⁴ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 106.

³⁵ Tamtéž, s. 110–111.

se skládá z úryvků krásné literatury a textů vhodných pro věkové zvláštnosti žáka. Texty jsou jednoduché, aby bylo možné s nimi dobře pracovat a rozvíjet tak čtenářskou gramotnost. Techniku čtení by již měli mít žáci zautomatizovanou, a tudíž se mohou dobře soustředit na obsah čteného textu. *Čtenářem se stává žák tehdy, ovládne-li techniku čtení, rozumí-li viděnému textu, pokud je mu obrazem i dikcí přiměřený, je-li schopen na něho reagovat odpovědí, činností nebo prožitkem a zapamatovat si jeho obsah.*³⁶

1.1.4 Metoda genetická

První zmínka o genetické metodě čtení se objevila v roce 1927, kdy ji Josef Kožíšek (1861–1933) poprvé uplatnil ve svém díle *Poupata*. Průpravné čtení probíhalo pět až osm týdnů a žáci se učili psát písmena velké tiskací abecedy hůlkovým písmem formou zkratek (A. – Anička). Každý grafém s tečkou označoval konkrétního spolužáka. Ostatní grafémy se žáci učili pomocí fonetických cvičení, ze kterých vyvozovali ostatní hlásky.³⁷

Genetická metoda čtení je druhou nejrozšířenější metodou po metodě analyticko-syntetické. Přispěla k tomu Jarmila Wagnerová, jejímž cílem bylo rozšířit nabídku metod prvopočátečního čtení.³⁸

Při této metodě se žáci učí nejprve číst pouze velká tiskací písmena, ze kterých skládají slova a poté celé věty. Při nácviku čtení velkých tiskacích písmen, se žáci zároveň učí tato písmena rovnou i psát. Žáci nepoužívají slabiku, ale pracují s nejmenší jednotkou řeči, tedy s hláskou. Slova hláskují a poté je čtou jako jedno slovo. Při genetické metodě, stejně jako v metodě analyticko-syntetické, se klade důraz na rozvoj fonematického sluchu a fonologické uvědomování. Při této metodě dochází k brzkému nástupu čtení. Toto však není zcela vhodné, jelikož nejde o rychlost nástupu, nýbrž o kvalitu čtení.³⁹

³⁶ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 114–115.

³⁷ Tamtéž, s. 99.

³⁸ KOCUROVÁ, M. *Analyticko-syntetická a genetická metoda ve výuce čtení*. Praha: 2012, s. 149.

³⁹ TOMÁŠKOVÁ, I. *Rozvíjíme předčtenářskou gramotnost v mateřské škole*. Praha: 2015, s. 30.

V roce 1995 byl Jarmile Wagnerové povolen experiment, jehož cílem bylo začínající čtenáře naučit číst pomocí genetické metody. Experiment byl prezentován jako úspěšný a byl schválen ministerstvem školství České republiky.⁴⁰

Nácvik prvopočátečního čtení genetickou metodou se dělí do tří etap. První etapa se nazývá průpravné období. Především jde o rozvoj slovní zásoby. Postupně se žáci seznamují s velkou tiskací abecedou, kdy se během jednoho týdne naučí dvě až tři tiskací písmena. Naučí se psát své jméno, jména svých spolužáků a tímto způsobem se seznamují i s dalšími písmeny abecedy. Od začátku školního roku se zaměřuje pozornost na rozvoj fonemického sluchového vnímání, především na hláskovou skladbu slov. Hlavním cílem této etapy je rozvoj sluchové percepce, především analýzy a syntézy. Sluchové vnímání se rozvíjí pomocí didaktických her. Žáci si s pedagogem hrají na takzvané „mimozemšťany“ a hláskují jednotlivá slova. Nejprve je rozkládají (analýza) a potom skládají (syntéza). Začíná se jednoslabičnými jednoduchými slovy a postupuje se k víceslabičným slovům s otevřenou slabikou, poté se zavřenou slabikou a obtížnost slov se stupňuje. Žáci identifikují nové hlásky na začátku, uvnitř nebo na konci slova. Tato činnost se opakuje, dokud žák nezná všechna velká tiskací písmena celé abecedy. Přitom se začínají číst jednotlivá slova, věty a texty. Rozvoj zrakové percepce na všech úrovních (analýza, syntéza, diferenciacce, paměť, figura a pozadí) je důležitý a zahrnutý v obou metodách. V grafomotorické průpravě s žáky procvičujeme prvky vedoucí k uvolnění ruky pro přípravu na psaní. V této fázi nácviku se žáci soustředí na jeden typ písma, jímž dokážou zapsat svou myšlenku.⁴¹

Ve druhé etapě nácviku čtení, která nastává po třech až čtyřech týdnech, se stále pracuje pouze s písmeny velké tiskací abecedy, a to jak ve čtení, tak ve psaní. Stupňuje se obtížnost čteného textu. Po jednotlivých hláskách a písmenech přicházejí skupiny slabik (di, ti, ni, dy, ty, ny, dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě), které jsou zařazeny do slov a vět. Přestože genetická metoda nepoužívá slabiku jako stavební kámen slova, při nácviku těchto skupin musí pedagog dětem vysvětlit, že se jako slabika vyslovují (slovo lodička žáci hláskují l-o-di-č-k-a).⁴²

⁴⁰ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 138.

⁴¹ Tamtéž, s. 138–139.

⁴² Tamtéž, s. 139.

Po nácvičku všech grafémů velké tiskací abecedy následuje seznámení s písmeny malé tiskací abecedy. Žáci už tyto grafémy zrakem rozlišují a pamatují si je, jen je nepíší. Proto je nácvik malé tiskací abecedy velmi rychlý.⁴³

Třetí etapou nácvičku je přechod ke čtení malými tiskacími písmeny. Zde je velmi dobře využito transferu, který nám pomáhá využít již osvojené dovednosti, vědomosti a návyky.⁴⁴

Následuje období, kdy žáci začínají psát jednotlivá písmena i slova v psací podobě podle předlohy. V tomto období se poprvé setkávají s podobami psací velké a malé abecedy. V tuto chvíli dochází ke kompletizaci hlásek a písmen jak v tiskací, tak v psací formě. V této etapě se čtení zdokonaluje a děti postupně začínají číst více slov najednou. Stále se rozvíjí čtenářská gramotnost. Zrakové pole se zvětšuje. Lepší čtenáři už čtou knihy. Střídá se nácvik tichého a hlasitého čtení.⁴⁵

⁴³ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 139–140.

⁴⁴ WAGNEROVÁ, J. *Jak naučit číst podle genetické metody*. Plzeň: 1996, s. 28.

⁴⁵ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 140.

2 Aspekty prvopočátečního čtení

Ve školním prostředí jsou na žáky kladeny vysoké nároky, proto je vstup do školy pro dítě značná zátěž. Jedinec prochází řadou změn, se kterými se musí postupně vyrovnat. Dítě, které bylo zvyklé si převážně hrát a provozovat činnost založenou na jeho přání, je najednou tlačeno k ustavičné disciplinované práci pod pedagogickým dozorem, tzn. cizí autoritou. Poznává nové prostředí, spolupracuje s ostatními žáky a je dlouhodobě citově odpoutáno od rodičů, na které bylo zvyklé. Náročnost výuky lze zvládnout za předpokladu, že je jedinec dostatečně zralý a připravený. Často se setkáváme s případy, kdy žák vykazuje známky nezralosti a nepřipravenosti. V některých případech je zcela zřetelné, že dítě nechápe podstatu učení.⁴⁶

Pro úspěšné zvládnutí role žáka musí dítě dosáhnout takové socializační úrovně, aby se umělo chovat vhodně k pedagogovi i ke spolužákům. Jedinec musí být schopen komunikace, znát a dodržovat určité morální hodnoty a normy. Testování žáků na školní zralost a připravenost dle standardizovaných testů se provádí v pedagogicko-psychologických poradnách.⁴⁷

Průcha, Walterová a Mareš (2009) definují školní připravenost jako souhrn předpokladů dítěte pro vstup do školy a úspěšné zvládnutí školního života a nároků na vyučování, konkrétně uvádí: *Školní připravenost je komplexní charakteristika, která zahrnuje jak úroveň biologického a psychického vývoje dítěte (školní zralost), tak dispozice vytvářené na základě učení a vlivem konkrétního sociálního prostředí.*⁴⁸ V definici školní připravenosti se autoři shodují, jiný případ je školní zralost, kde již nalezneme definice rozdílné.

V pedagogickém slovníku se můžeme dočíst, že školní zralost je úroveň psychického a biologického vývoje dítěte. Jak dítě dozrává v mentálních schopnostech, řečových a komunikačních dovednostech, v pozornosti, vnímání a jak celkově dozrává jeho centrální nervová soustava.⁴⁹ Tato definice prakticky vůbec

⁴⁶ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 168.

⁴⁷ Tamtéž, s. 169.

⁴⁸ PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: 2009, s. 303.

⁴⁹ Tamtéž, s. 304.

nezohledňuje rovinu sociální, tedy neřeší např. vnímání cizí autority, nebo izolaci od rodičů.

Bednářová (2017) oproti tomu definuje školní zralost jako aktuální stav rozvoje osobnosti dítěte ve všech oblastech, které jsou nezbytné pro bezproblémové zvládnutí školních povinností. Jedná se především o stránku fyzickou a duševní, ale i o stránku sociální. Proto je důležité, aby rodiče úzce spolupracovali s dětským lékařem, s učitelkou z mateřské školy a popřípadě s dalšími odborníky z pedagogicko-psychologických poraden.⁵⁰ Z výše uvedených definic školní připravenosti a zralosti, je patrné, že každý autor vnímá termíny mírně odlišně. V prvním případě je uvedeno, že školní zralost je podoblastí školní připravenosti, která sleduje především vyspělost dítěte po stránce duševní a tělesné, zatímco v případě druhém Bednářová (2017) termíny prakticky ztotožňuje.

O nezralosti nebo nepřipravenosti na školní docházku hovoříme tehdy, když je vývoj dítěte v některé z těchto oblastí zpomalen. Dítě není schopno školní docházky, a to v důsledku sociální situace nebo rozdílného kulturního stavu rodiny, nezralosti nebo nezpůsobilosti, například se může jednat o sníženou inteligenci či psychické postižení.⁵¹ Doposud nepřipravené děti čekala přípravná třída, tedy nultý ročník základní školy. V současnosti školský zákon 561/2004 Sb. od září 2017 upravil vyhlášku, kdy všechny děti povinně absolvují jeden rok v mateřské škole před nástupem na základní školu. Pokud dítě není na školu připravené, může to mít neblahý dopad na jeho psychiku. Projeví se to špatným spánkem, častou unavitelností, podrážděností nebo bolestí hlavy. Mohou selhat dobře upevněné návyky a objeví se řada příznaků, které ukazují na vnitřní nestabilitu dítěte. Tyto projevy mohou vést až k negativnímu vztahu ke škole.⁵²

2.1 Fyzická připravenost a tělesná zralost

Z pohledu fyzické připravenosti a zdravotního stavu dítěte, se jedná především o jeho přiměřený růst, váhu a výšku. Nástup školního věku je spjat s důležitými fyzickými změnami u dítěte. Evidentní je počátek výměny mléčných zubů za trvalý chrup a změny

⁵⁰ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 12.

⁵¹ Tamtéž, s. 14.

⁵² FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 169.

v proporcích dětské postavy. Koncem předškolního věku začíná mít dítě výrazně delší dolní i horní končetiny. Důležitá je i míra unavitelnosti, která by se měla postupně snižovat, tudíž už dítě nepotřebuje odpolední spánek po obědě. Důležitý je však i zdravotní stav dítěte. Vstup do školy může způsobit chronické nemoci nebo běžné choroby dítěte, které by měly za následek velkou absenci žáka. Lékař či další odborník musí zvážit i další možné problémy – zda není fyzicky či smyslově dítě omezeno. V tomto případě je třeba zvážit případný odklad povinné školní docházky.⁵³

Tělesná zralost se projevuje zralostí nervového systému. Žáci se mohou naučit číst pouze při určité zralosti centrálního nervového systému. Tato zralost se projevuje odolností vůči určitým životním zátěžím, schopnostmi koncentrace, soustředěním a pozorností. Hraje zde velkou roli emoční stabilita dítěte. Zralost centrální nervové soustavy je spjata s rozvojem vnímání, které souvisí s rozvojem zrakové a sluchové percepce při nácvičce čtení.⁵⁴

Tělesná zralost spadá do kompetencí diagnostiky dětského lékaře. Při preventivních prohlídkách lékař zjišťuje a posuzuje biologické zrání dítěte. Pediatr je schopen posoudit, zda dítě zvládne fyzickou i psychickou školní zátěž. Právě do tělesné zralosti spadá psychomotorické tempo a vyhranění laterality, což je důležité nejen pro nácvičce psaní.⁵⁵

2.2 Psychická připravenost a kognitivní zralost

Psychická připravenost žáka je velice důležitá. Je dána především zráním centrální nervové soustavy, která ovlivňuje mentální schopnosti žáka, obzvláště kvalitu myšlení, vnímání nebo schopnosti udržet pozornost, ale i úroveň komunikačních a řečových dovedností. Psychická připravenost je výsledkem zrání, které je determinováno stavem dítěte a působením okolí.⁵⁶

⁵³ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 12–13.

⁵⁴ TOMÁŠKOVÁ, I. *Rozvíjíme předčtenářskou gramotnost v mateřské škole*. Praha: 2015, s. 33–34.

⁵⁵ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 171.

⁵⁶ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 13.

U každého dítěte se centrální nervový systém vyvíjí jinak rychle, proto musíme respektovat individuální zvláštnosti žáka. Právě nevyzrálost centra nervového systému může být jedna z příčin selhání žáka ve škole.⁵⁷

Velký vliv na zvládnutí prvopočátečního čtení má úroveň kognitivních, tedy poznávacích, činností. Je důležité, zaměřit se na to, aby činnosti byly přiměřené věku dítěte a aby pro něj byly dostatečně motivující. Snaha docílit vnitřní motivace je nezbytná. Velkou roli zde hraje také odpočinek. Žák pak může lépe vnímat a dobře se učit novým věcem. Pokud žáka necháme experimentovat a získávat nové zkušenosti samostatně, dovednosti pak budou kvalitnější a trvalejší. Doba soustředění je u žáka krátká, proto je nezbytné časté střídání činností.⁵⁸

Do kognitivní zralosti patří rozvoj myšlení, řeči, vnímání, pozornosti, představivosti a paměti. Rozvoj myšlení se začíná projevovat tím, že dítě porovnává a analyzuje jevy a dostává se do etapy konkrétního myšlení.⁵⁹ Velmi důležitý je posun od konkrétního názorného myšlení k myšlení slovně logickému. Důkazem je například to, že žák dokáže odhalit podstatné a nepodstatné ve sledovaných jevech, pozná hlavní znaky předmětů, zvířat nebo osob. Dokáže uspořádat předměty podle daných pravidel. Žák by měl jevit zájem o řešení jednoduchých problémových situací a dokázat odpovídat na otázky nebo se ptát na souvislosti, kterým nerozumí. Dále si pomalu osvojuje logické postupy.⁶⁰

S rozvojem myšlení se zdokonaluje řeč. Pro dobré zvládnutí školních povinností je stěžejní kvalita řeči a schopnost se dorozumívat. Dorozumívání má dvě základní složky. Složku receptivní, díky které má dítě schopnost naslouchat, a složku produktivní, tedy samotný jazykový projev dítěte. Je nezbytné, aby dítě dosáhlo potřebné úrovně v obou těchto oblastech. U receptivní složky je důležité, aby byl žák schopen naslouchat a reagovat nejen na podněty pedagoga, ale i ostatních spolužáků. U produktivní složky jazykového projevu sledujeme především rozsah slovní zásoby, vyjadřování a mluvnickou správnou tvorbu. Řečový projev by se měl zlepšovat v artikulaci po formální stránce.⁶¹

⁵⁷ TOMÁŠKOVÁ, I. *Rozvíjíme předčtenářskou gramotnost v mateřské škole*. Praha: 2015, s. 34.

⁵⁸ Tamtéž, s. 40.

⁵⁹ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 171–172.

⁶⁰ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 16.

⁶¹ Tamtéž, s. 17.

Rozvoj vnímání obsahuje první poznávací zkušenosti dítěte. Úzce s ním souvisí schopnost analytického vnímání a myšlení ve smyslu, že dítě umí vyjmout části z celku a naopak. *To mu dovoluje diferencovat zvukovou a vizuální podobu slova a analyzovat určité části ze souboru prvků, což je pravděpodobně nezbytný předpoklad úspěšného postupu při učení čtení, psaní a počítání.*⁶² Zejména dobrá úroveň sluchové a zrakové percepce je základ pro výuku čtení. Rozlišení mluvených, slyšených, později i psaných a čtených znaků je nezbytnou součástí.⁶³

Pedagogové základních škol se obvykle shodují na tom, že žáka a jeho výsledky ve výuce nejvíce ovlivňuje schopnost soustředit se a zaměřit svou pozornost na to, co pedagog vysvětluje a jaké úkoly má žák dělat. V předškolním věku je stále pozornost poměrně krátkodobá a bezděčná. Ve školním věku je již potřeba, aby se dítě naučilo pozornost ovlivňovat svou vůlí a vybíralo si ty podněty, které jsou pro něj v danou chvíli důležité z hlediska výuky.⁶⁴ Rozvoj pozornosti a paměti úzce souvisí s vyráností centrální nervové soustavy. Dítě má problém udržet dlouhodobou pozornost, proto je nutné neustálé střídání činností, aby se rychle nevyčerpalo. Pozornost se odvíjí od psychických procesů jedince a má vliv na jeho školní úspěšnost. Pokud je dítě nezralé v této oblasti, velmi ho to omezuje. Zapamatování je podmíněné schopností koncentrace pozornosti, která souvisí zejména s krátkodobou pamětí. Krátkodobá paměť je tedy vstup do procesu zapamatování. Trvá pouze pár vteřin, ale pokud se jedinec nesoustředí, logicky nedojde k zapamatování dané informace. Důraz klademe také na sluchovou a zrakovou paměť. Při nástupu do školy, by měl být jedinec schopen naprosté koncentrace své pozornosti v maximálním rozsahu pěti až patnácti minut.⁶⁵

Rozvoj představivosti prochází zásadní změnou kolem sedmého roku života dítěte. Jedinec dokáže diferencovat fantazii od reálné situace. Úroveň představivosti záleží na poznávací vyspělosti dítěte. Jedinec si dokáže představit anatomické poznatky, které dává najevo například v kresbě. Právě kresbou lze určit procesy představivosti, jež je možné rozvíjet procesem učení. Jedinec by měl mít při vstupu do školy reálnou představu o čase a prostoru.⁶⁶ Orientace v prostoru je velice důležitá k tomu, aby dítě

⁶² FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 172.

⁶³ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 15.

⁶⁴ Tamtéž.

⁶⁵ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 173.

⁶⁶ Tamtéž.

dokázalo správně najít konkrétní místo v sešitě či učebnici nebo na tabuli. Žák by měl být schopen rozlišit, co je nahoře/dole, vpředu/vzadu nebo vpravo/vlevo.⁶⁷

Rozvoj emocí lze určit jako schopnost jedince přiměřeného svému věku mít pod kontrolou své city a impulzy. Dítě je schopno kontrolovat okamžité reakce, přání a představy. Pokud je jedinec zralý v této oblasti, předpokládá se, že zvládne přijmout neúspěch a kritiku a dokáže se adaptovat na změnu denního režimu. Jedinec při vstupu do školy přijímá novou roli žáka, která obnáší různé požadavky na jeho sociální schopnosti, viz respektování školního systému, autority a začlenění se do nové sociální skupiny.⁶⁸ Sociální a citová zralost a připravenost se projevuje schopností dítěte odloučit se od rodičů, respektovat jinou dospělou osobu, regulovat nevhodné projevy chování, které může vyvinout volní úsilí při školní práci nebo dokončení činnosti, která ho příliš nebaví.⁶⁹

⁶⁷ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 17.

⁶⁸ FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: 2018, s. 173.

⁶⁹ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 13.

3 Předpoklady, schopnosti versus dovednosti

Prvopočáteční čtení je složitá činnost, na které se podílí mnoho faktorů. Tyto faktory nesporně ovlivňují kvalitu čtení. Žák potřebuje kvalitní vedení pedagoga a obrovskou podporu ze strany rodičů. Důležité je především užití vhodných metod čtení či jejich kombinace.⁷⁰

Mnoho žáků, kteří nastoupí do školy, již znají písmena, a proto je velkou chybou je vracet zpátky ke slabikování či hláskování a brzdit je tak v jejich vztahu ke čtení. V takovém případě by se mělo s žákem pracovat individuálně, poskytovat mu vhodné texty ke čtení, které jsou přiměřené jeho schopnostem a kterým rozumí. Naopak zase žákovi, který má problém s poznáváním samotných písmen, je vhodné poskytnout více času a péče v oblasti rozvoje sluchové a zrakové analýzy a syntézy. V dnešní době, kdy je ve třídě vysoký počet žáků, je individualizovaný přístup k dítěti velmi obtížný. Další překážkou je velký tlak ze strany plnění předepsaného učiva. Je třeba klást na žáky přiměřené nároky, které jsou schopni zvládnout. Pokud budeme mít na žáka neúměrné nároky, může to vést k negativnímu vztahu ke čtení. Proto je důležité si uvědomit, že při prvopočáteční výuce čtení je nezbytné zachování didaktických zásad přiměřenosti a posloupnosti od jednoduchého ke složitému.⁷¹

3.1 Zraková percepce

Zraková percepce se rozvíjí již od narození jedince. Dítě nejdříve vnímá světlo a tmou, později pak obrysy různých předmětů. Zrakové vnímání se dále zpřesňuje a dítě rozeznává odlišné tvary. Toto vnímání je jedním z důležitých faktorů při nácvičení čtení. Již v předškolním věku dosahuje zraková percepce takové úrovně, která stačí pro nácvičení čtení. Ovšem poruchy v této oblasti mohou být jedním z důvodů obtíží při samotném nácvičení čtení.⁷²

⁷⁰ TOMÁŠKOVÁ, I. *Rozvíjíme předčtenářskou gramotnost v mateřské škole*. Praha: 2015, s. 29.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. Praha: 1994, s. 121.

V předškolním věku jedinec vnímá globálně, tedy nezaměřuje se na detaily a jejich porovnávání. U jedinců, kteří měli potíže s nácvikem čtení, se později zjistilo, že důvodem byly nedostatky v rozlišování tvarů. Rozvoj zrakové percepce je velice důležitý a je součástí přípravy nácviku čtení. U jedinců s poruchami učení je rozvoj zrakového vnímání též součástí reedukace. Při reedukačních cvičení zapojujeme co nejvíce smyslů, které podporují rozvoj zrakového vnímání. Rovněž je zapojena řeč, motorika, paměť i myšlení.⁷³

Zrak je důležitou součástí a nástrojem k poznání světa kolem nás. Prostřednictvím zraku získáváme nejrůznější informace a zároveň je jedním z významných komunikačních prostředků, jelikož neverbální komunikace je někdy výmluvnější než vyčleněné slovo. Ve školním věku musí mít žák zrakové vnímání vyvinuté na takové úrovni, aby správně získával, zpracovával, uchovával a využíval zrakových vjemů potřebných pro čtenářskou dovednost. Zrakové vnímání můžeme rozdělit do několika rovin. Jedná se o rozlišení figury a pozadí, zrakovou diferenciaci, zrakovou analýzu-syntézu, zrakovou paměť, vnímání barev a oční pohyby.⁷⁴

Figura a pozadí

Zaměření pozornosti na nějaký předmět a vyčlenění tohoto předmětu od pozadí se rozvíjí již od narození dítěte. Dítě se snaží vyčlenit a zaměřit pozornost na různé osoby či hračky, které ho zaujaly. Později se soustředí na obrázky, u nichž je schopno vyhledat dané předměty. S postupem času dokáže rozlišit i složitější obrázky. Vždy je však pravidlem, že moc podnětů dítěti škodí. Přemíra věcí dítě rozptýluje a brání mu soustředit se, fixovat a prozkoumávat. Proto bychom měli zvažovat vhodné ilustrace knih přiměřené věku dítěte. V předškolním věku podporujeme rozvoj rozlišení figury a pozadí prohlížením knih s obrázky, vyhledáním daného předmětu a jeho pojmenováním. S přibývajícím věkem se dítě může zaměřit na menší objekty, částečně skryté nebo překrývající se.⁷⁵

Před vstupem do školy by dítě mělo být schopno vyhledat známý objekt na obrázku, vyhledat objekt na obrázku podle předlohy, vyhledat známý objekt na pozadí,

⁷³ ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. Praha: 1994, s. 121.

⁷⁴ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 66–67.

⁷⁵ Tamtéž, s. 68–69.

odlišit dva obrázky, které se překrývají, sledovat linii mezi ostatními obrázky a vyhledat tvar na pozadí.

Zraková diferenciacie

Zraková diferenciacie je úzce spjata s konstantnosťou vnímaní, se schopnosťou třídiť, uvědomovat si části a celky nebo polohu předmětu. Abychom mohli porovnat dva prvky, musíme si uvědomit, které části mají shodné a které odlišné. Prvky se mohou odlišovat například v poloze, takže žák potřebuje mít zkušenost i s prostorovou orientací. Pokud zůstane tato schopnost oslabena i ve školním věku, může dojít k záměně podobných písmen (m/n, k/h, d/b, b/p) nebo k zrcadlení především u velkých tiskacích písmen, ale i k záměně jiných grafických znaků. Může také docházet k déle trvajícimu osvojení písmen a k pomalejšímu čtení s častým chybováním. V předškolním věku bychom měli podporovat rozvoj optického rozlišování při prohlížení obrázků, vyhledávání různých předmětů nebo jejich částí, rozdíly mezi obrázky, vyhledávání nepatrných rozdílných dílků stavebnice, mozaiky, pexeso, domino a další hry tohoto rázu. Na začátku je vhodné volit jednodušší varianty a postupovat ke složitějším. Uvědomování si polohy předmětu v prostoru je pro dítě také velice důležité. Většinou je dítě schopno nejdříve odlišit vertikální postavení a až posléze pravo-levé postavení.⁷⁶

Před vstupem do školy by dítě mělo být schopno najít obrázek lišící se velikostí, odlišit méně výrazný obrázek v řadě, odlišit obrázek, který se liší vertikální či horizontální polohou, odlišit dvojici lišící se detailem, vyhledat dva shodné obrázky v řadě, rozlišit předměty, vyhledat stejné obrazce z několika podobných, vyhledat rozdíly na zdánlivě stejných obrázcích, hledat ukryté věci na obrázku.

Zraková analýza-syntéza

Zrakové vnímaní dítěte se přibližně do jeho pátého roku zaměřuje spíše na celek než na detail. Postupem času vyčleňuje jednotlivé části z celku. Percepce celku předchází

⁷⁶ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 69–70.

percepci jednotlivých částí. Schopnost vnímat celky i jeho jednotlivé části je ovlivněna mnoha činnostmi. Tato schopnost vnímání je důležitá nejen pro čtení a psaní, ale je to i součástí názorného a technického myšlení a logiky. V předškolním věku můžeme zrakovou analýzu-syntézu nejlépe rozvíjet stavebnicemi, skládkami nebo puzzly. Děti, které mají zrakovou analýzu-syntézu oslabenou, tyto činnosti většinou nevyhledávají, protože jsou nad jejich schopnosti. Pokud jsou puzzle pro dítě náročné, je vhodné začít skládat obrázek rozdělený pouze na dvě části a pozvolně počet částí zvyšovat. Nezbytné je i dítěti poskytnout předlohu, aby vědělo, jak má celý obrázek vypadat.⁷⁷

Před vstupem do školy by dítě mělo být schopno složit obrázek ze dvou, čtyř, a více částí, složit tvar z několika částí na předlohu, složit tvar z několika částí podle předlohy a doplnit chybějící části v obrázku.

Zraková paměť

Zapamatování si zrakově vnímaných jevů má veliký vliv na myšlení dítěte. Ve školním věku slouží zraková paměť ke správnému zapamatování a vybavení si písmen a jiných symbolů. V předškolním věku zrakovou paměť rozvíjíme především hrou pexeso nebo Kimovými hrami na zapamatování předmětů nebo obrázků. Zraková paměť je rozvíjena i každodenními činnostmi, například povídáním si s dítětem, co kde vidělo nebo prohlížením a popisem obrázků. Zároveň se snažíme zaměřit pozornost na různé prvky a tím se podílíme na rozvoji záměrné paměti.⁷⁸

Před vstupem do školy by dítě mělo být schopno zapamatovat si tři předměty a poznat který chybí, zapamatovat si tři ze šesti obrázků, umístit obrázky na jejich místo.

Vnímání barev

Čtení a psaní není přímo v kontextu s vnímáním barev, ale může tyto dovednosti ovlivnit. Nelze si jej bez zrakových vjemů představit. Nejprve musíme ověřit, zda dítě barvu přiřadí. Můžeme vytvořit skupinu předmětů o několika barvách a zkusíme dítě, zda

⁷⁷ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 70–71.

⁷⁸ Tamtéž, s. 71–72.

dokáže přiřadit předmět stejné barvy k sobě. Pokud to dítě zvládne, máme jistotu, že rozlišuje zrakem barvy. Někdo potřebuje více času na upevnění těchto znalostí. Není vhodné na dítě spěchat. Při učení se barvám je nemístné jiné pojmenování barev jako je například slunečková, dítě si totiž tento nesprávný název může lehce zafixovat.⁷⁹

Před vstupem do školy by dítě mělo být schopno přiřadit základní barvy, ukázat požadovanou barvu, pojmenovat základní barvy, přiřadit odstíny barev a pojmenovat je.

Oční pohyby

Při čtení je potřeba sledovat text zleva doprava a odshora dolů. Fixace očních pohybů v uvedeném směru a pravidelné posouvání očí po řádku nejsou pro každého začínajícího čtenáře samozřejmostí. V mnoha případech se konkrétně u leváků nebo dětí se zkříženou lateralitou objevuje tendence sledovat text a kreslit obrázek zprava doleva. Sledováním textu a dostatečnou stimulací pravidelných očních pohybů žádoucím směrem dochází k postupné nápravě. Podpora sledování zleva doprava je velice důležitá i u třídění obrázků nebo jiné činnosti. Vždy žáky vedeme k řazení správným směrem zleva doprava.⁸⁰

Před vstupem do školy by dítě mělo být schopno pojmenovat objekty zleva doprava a vyhledat první určený objekt ve skupině zleva doprava.

3.2 Sluchová percepce

Sluchová percepce se vyvíjí už od pátého měsíce nitroděložního života. Když se dítě narodí, reaguje na zvukové podněty. Později se reakce rozliší na příjemné a nepříjemné zvukové podněty. Sluchové vnímání se vyvíjí postupně k větší ostroti a rozlišnosti. Sluchová percepce je nezbytná k vnímání řeči, později pak diferenciaci jejich prvků, tj. slov, slabik a hlásek.⁸¹

⁷⁹ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 67–68.

⁸⁰ Tamtéž, s. 71–72.

⁸¹ ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. Praha: 1994, s. 111.

Sluchová percepce má několik podoblastí, které žáci musí mít dobře osvojené, aby mohli začít s nácvikem prvopočátečního čtení. Jedná se o naslouchání, sluchovou paměť, sluchovou diferenciaci, sluchovou analýzu-syntézu a vnímání rytmu.

Naslouchání

Naslouchání se rozvíjí už od útlého věku. Dítě vnímá různé zvuky ze svého okolí, které se snaží lokalizovat a poté napodobit. Má velký zájem o řeč mezi dospělými. V batolecím období se zájem rozšiřuje o obrázkové knížky a poslouchání krátkých příběhů. Kolem třetího roku by již dítě mělo umět záměrně naslouchat krátkému příběhu bez zrakového doprovodu. Čím je dítě starší, tím se zlepšuje jeho schopnost soustředění. Není to však vždy pravidlem. Spousta dětí není schopno v předškolním období poslouchat ani krátkou pohádku. Hojnou příčinou je právě prostředí, ve kterém dítě roste a nedbalost rodičů, kteří nemají na dítě dostatek času. Místo povídání nebo čtení pohádek děti sledují televizi. Schopnost naslouchat ovlivňuje i způsob komunikace dětí s dospělými. Když je dítě svědkem, jak si jeho bližní nenaslouchají a nenaslouchají ani jeho potřebám, pak se ani ono nenaučí naslouchat a respektovat ostatní.⁸²

V klidném prostředí žáky vedeme k naprostému soustředění a zaměření pozornosti na sluchové vjemy. Žáci poznávají předměty podle zvuku, určují jeho délku a intenzitu.⁸³

Sluchová paměť

Nedílnou potřebou pro učení v předškolním věku i pro další život je zpracovat a uchovat nějakou informaci, kterou zachytíme sluchovou cestou. K tomu nám slouží sluchová paměť. Ve škole k žákovi dochází většina informací sluchem, proto když má dítě oslabenou sluchovou paměť, dostává informace zkreslené nebo pouze částečné.⁸⁴ Pokud sluchová paměť není dostatečně rozvinuta, mohou vznikat obtíže ve sluchové analýze-syntéze či diferenciaci. Sluchovou paměť rozvíjíme zapamatováním hlásek, slabik, slov

⁸² BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 84.

⁸³ ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. Praha: 1994, s. 112.

⁸⁴ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 89.

a vět.⁸⁵ Dítě učíme básničky, písničky a říkadla. Zkusíme žáka nechat předat krátký vzkaz nebo informaci, kterou pak postupem času prodlužujeme. Dítě může reprodukovat různé texty, vyprávět příběh, co četlo nebo třeba popsat cestu do školy. Tímto způsobem rozvíjíme jeho vyjadřování a slovní zásobu, ale také sledování a zapamatování časové posloupnosti.⁸⁶

Před vstupem do školy by dítě mělo být schopno zopakovat větu ze čtyř, pěti a více slov a zopakovat čtyři až pět nesouvisejících slov.

Sluchová diferenciac

Sluchové rozlišování se začíná vyvíjet v období, kdy dítě začíná žvatlat. V tento okamžik začíná dítě vyčleňovat zvuky a hlásky mateřštiny. Tyto hlásky jsou již v blízkém vztahu k výslovnosti. Sluchová diferenciac postupem času hraje důležitou roli v dovednostech, která se váže na řeč. Dále pak navazuje na čtení a psaní, kdy jedinec rozlišuje jednotlivé hlásky, jako jsou sykavky, krátké a dlouhé samohlásky, měkké a tvrdé souhlásky, nebo znělé a neznělé souhlásky. Sluchovou diferenciaci můžeme rozvíjet mnoha způsoby. Jedním způsobem je rozlišování a poznávání zvuků (z přírody, domácnosti, ulice). Další způsob je rozpoznávání záměrně vydaných zvuků, jako je zvonek, mačkání papíru, zamykání nebo rozlišování hlasů dětí. Velký účinek pro rozvoj sluchové diferenciac je výroba různých chraštítek, do kterých nasypeme čočku, rýži, písek nebo korálky a rozpoznáváme jejich zvuky. Tato činnost je zároveň pro žáky dobrou motivací. Dalším způsobem, jak rozvíjet sluchovou diferenciac je rozlišování slov s vizuální oporou, kdy před žáka dáme obrázky, říkáme slova a žák ukazuje, který obrázek ke slovu patří (parník – perník, koza – kosa, tráva – kráva). Můžeme také rozeznávat slova bez vizuálních podnětů, kdy žákovi říkáme dvojice shodných a neshodných slov a žák určuje, zda jsou shodné či nikoliv. S dvojicemi slov pak vytváříme věty, jejichž zásluhou dochází k uvědomění, a upevnění významu slov.⁸⁷

Před vstupem do školy by dítě mělo být schopno rozlišit slova se změnou samohlásky (kapr – kopr), rozlišit slova se znělou a neznělou hláskou nebo sykavkou

⁸⁵ ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. Praha: 1994, s. 113–114.

⁸⁶ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 89.

⁸⁷ Tamtéž, s. 86.

s oporou obrázku i bez obrázku (kosa – koza), rozlišit slova se změnou délky hlásek (páni – paní) a se změnou měkčení (nemá – němá).

Sluchová analýza-syntéza

Tyto sluchové podoblasti spolu úzce souvisí a nelze je od sebe v praxi oddělit. Sluchová analýza znamená rozklad a syntéza znamená skládání. Při nácviu této podoblasti postupujeme od jednoduchého ke složitějšímu. Vycházíme z vět, které postupně rozkládáme. Cílem rozkladu vět je dojít ke zvukovému obrazu slov a jejich významu. Věty rozkládáme na slova, následně slova rozkládáme na slabiky a slabiky poté na hlásky. Důležité je určování počtu slov ve větě, ale také jejich pořadí. Po rozkladu slova na slabiky a hlásky, opět skládáme hlásky zpět do slabik a slov. Do nácviu sluchové analýzy-syntézy zařazujeme i tvoření slov z pomíchaných písmen nebo tvoříme nová slova přidáním, ubráním nebo záměnou hlásky.⁸⁸

Dostatečně rozvinutá sluchová analýza a syntéza je velice důležitou součástí pro nácviu čtení a psaní. Nejprve je žák schopen uvědomit si slabičnou stavbu slova, poté počáteční hlásku slova, která přechází k uvědomování si poslední hlásky slova, a nakonec určování dané hlásky, zda se ve slově objevuje či nikoli. Sluchovou analýzu a syntézu můžeme rozvíjet tím, že často budeme zařazovat různá rozpočítadla, ve kterých pak budeme dělit slova na slabiky. Dělit slova na slabiky můžeme roztleskáním nebo vydupáváním. Později můžeme slabiky ve slově i počítat. Hledáním slov s daným počtem slabik také rozvíjíme sluchovou analýzu-syntézu. Zprvu je vhodné používat obrázky, které žáci podle počtu slabik třídí nebo přiřazují k danému počtu teček. Můžeme s žáky určovat, které slovo je delší nebo hledat rýmy či samotné rýmy vymýšlet.⁸⁹

Před vstupem do školy by dítě mělo být schopno roztleskat slovo na slabiky a určit jejich počet, poznat, zda se dvě slova rýmují, určit počáteční a poslední hlásku slova, vymyslet slova na danou hlásku a určit, zda se daná hláska ve slově nachází. Jednoslabičné slovo rozebrat na hlásky a ze zadaných hlásek složit dvouslabičné slovo.

⁸⁸ ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. Praha: 1994, s. 115.

⁸⁹ BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: 2017, s. 87.

4 Popis metod v praxi

Výzkum probíhal formou pozorování v prvním ročníku. Pozorování bylo prováděno na dvou školách, v Berouně na Jungmannově ZŠ a v Plzni na 4. ZŠ. V berounské třídě bylo 28 žáků. Žáci se zde učili číst pomocí genetické metody. K této metodě využívali učebnice První čtení a Písmena na hraní i na čtení od Jitky Rubínové, Moje první psaní od nakladatelství Nová škola a Otíkovu čítanku od Pavla Šruta. V plzeňské třídě bylo 26 žáků. Zde se čtení vyučovalo pomocí metody analyticko-syntetickou. U této metody používali učebnice a pracovní sešity Živá abeceda, Moje první psaní a Slabikář od nakladatelství Nová škola.

Pozorování, jehož výsledky byly zaznamenávány do vlastních tabulek, probíhalo během celého školního roku 2017/2018. V každé třídě docházelo k pozorování jedenkrát týdně konkrétně jednu vyučovací hodinu českého jazyka. Z pravidla to nebylo každý týden ve stejný den, ale různě. Jelikož každá vyučovací hodina byla zaměřena na konkrétní oblast rozvoje, a ne vždy byly zahrnuty všechny, jsou výsledky sběru dat zkrácené. Každý pedagog se snažil zahrnout všechny potřebné podoblasti sluchových zrakových a percepční a rozvíjet je k úspěšnému zvládnutí čtenářské dovednosti žáků. Kdyby pozorování probíhalo častěji, konkrétně každou vyučovací hodinu českého jazyka, výsledky by mohly být odlišné.

Průběh každé pozorované hodiny je zaznamenán do tabulky. Tabulka je rozdělena do čtyř sloupců. V prvním sloupci, nazvaném čas, je zaznamenána vyučovací jednotka trvající čtyřicet pět minut a je rozdělena na časové úseky, jak dlouho daná činnost v hodině trvala. Ve druhém sloupci, nazvaném činnost, jsou popsány konkrétní činnosti, které v hodině probíhaly. Třetí sloupec, nazvaný oblast rozvoje, popisuje danou oblast rozvoje, kterou určitá aktivita rozvíjí. Ve čtvrtém a posledním sloupci, nazvaném poznámka, je popsáno, se kterými pomůckami či učebnicemi se pracovalo, zda se jednalo o společnou, skupinovou nebo samostatnou práci nebo stručné vysvětlení a popis dané činnosti. Pod tabulkou se nachází hodnocení a komentář. V hodnocení se popisuje druh a způsob hodnocení žáků během celého vyučování. V komentáři je zaznamenáno například, co během týdne žáci probírali, popis rozvoje čtenářské dovednosti žáků nebo nerespektování postupu konkrétní metody.

Ve čtvrtém týdnu měsíce února a ve třetím týdnu měsíce března není průběh hodin zaznamenán, jelikož ve školách probíhaly jarní prázdniny. Tak tomu je i v posledním červnovém týdnu školního roku, kdy ve škole probíhalo natáčení diagnostických testů.

Výzkum sleduje, kolik času bylo věnováno rozvoji podoblastí sluchové a zrakové percepce po dobu prvních čtyř měsíců. Tato část je následně zaznamenána do grafů.

V závěru školního roku byl žákům obou tříd předložen diagnostický test ze čtení, který byl následně analyzován, a výsledky byly opět zaznamenány do grafů.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Září
Týden: 1.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky A

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Vyhledání písmene A mezi jinými tiskacími písmeny	Zraková diference	Na tabuli Společná práce
5 minut	Vymýšlení slov začínajících na hlásku A	Sluchová diference Sluchová analýza	Každý žák vymyslí alespoň jedno slovo
7 minut	Hra Šípková Růženka - pedagog říká slova, žák zvedne hlavu, pokud slyší slovo s počáteční hláskou A	Sluchová diference Sluchová analýza	Didaktická hra v lavicích
5 minut	Kroužkování písmene A ve jménech	Zraková diference	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Samostatná práce Společná kontrola
8 minut	Žáci říkají, co vidí na obrázku a vyznačují křížkem, zda slyší hlásku A na začátku/uvnitř/na konci slova	Sluchová analýza	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Společná práce
3 minuty	Žák, který už zná všechna písmena, čte slova pod obrázky a žáci je společně spojují s daným obrázkem	Sluchová syntéza	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Společná práce
2 minuty	Cviky k uvolnění ruky	Hrubá a jemná motorika	Příprava na psaní
5 minut	Nácvik psaní velkého tiskacího A	Psaní	Ve vzduchu Mazací tabulka Do učebnice

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další velké tiskací písmeno E.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Září

Týden: 1.

Cíl hodiny: Rozvoj zrakového vnímání

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Cviky k uvolnění ruky, zápěstí, zápěstí a ramenního kloubu s říkankou	Grafomotorická průprava Jemná a hrubá motorika	Učebnice Moje první psaní Samostatná práce
5 minut	Vyznačení cesty, kterou dojde Jeníček a Mařenka k Perníkové chaloupce	Orientace v rovině	Pracovní sešit Živá abeceda Samostatná práce
10 minut	Popis, kde je na obrázku židle a miska	Orientace v prostoru	Pracovní sešit Živá abeceda Společná práce
7 minut	Spojování levé a pravé poloviny obrázku	Zraková syntéza	Pracovní sešit Živá abeceda Samostatná práce Společná kontrola
5 minut	Hledání rozdílů v řádcích obrázků	Zraková diferenciacce Oční pohyby	Pracovní sešit Živá abeceda Společná práce
8 minut	Čtení obrázků a určování počáteční hlásky	Sluchová analýza	Pracovní sešit Živá abeceda

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou.

Komentář:

Tento týden žáci rozvíjeli i sluchové vnímání.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Září
Týden: 2.

Cíl hodiny: Vyvození hlásky a písmene O

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Hra „mimozemšťan“	Sluchová syntéza	Pedagog říká krátká slova po hláskách, žáci říkají celé slovo nebo zvedají kartičky s obrázky
3 minuty	Žák hláskuje své jméno	Sluchová analýza	
3 minuty	Rozlišení tvarů písmen – vyhledávání A, E	Zraková diference	Na tabuli Společná aktivita
5 minut	Kontrola DÚ – žáci měli nakreslit obrázek toho, co začíná na hlásku E	Sluchová analýza Sluchová diference	Společná aktivita na koberci
3 minuty	Vyvození nového písmene a hlásky O – pohádka o písmenu O	Naslouchání	Žáci poslouchají pohádku
5 minut	Hra „Šípková Růženka“	Sluchová diference	Žáci mají hlavu položenou na lavici, a když řekne pedagog slovo, které začíná na hlásku O, žáci se posadí
8 minut	Uvolňovací cviky před psaním Psaní písmene O	Hrubá a jemná motorika	Písmeno O je napsáno na tabuli, žáci ho ve vzduchu obtahují, potom ho zkoušejí psát fixem na destičku a postupně zmenšují velikost
5 minut	Vyznačení křížkem, zda je hlásky O na začátku/uvnitř/na konci slova	Sluchová analýza	Učebnice Písmena na hraní i na čtení Společná práce
2 minuty	Vyhledání a zakroužkování písmene O ve jménech	Zraková diference	Učebnice Písmena na hraní i na čtení Samostatná práce
5 minut	Uvolňovací cviky (ve stoje) Psaní velkého tiskacího písmene O do učebnice	Jemná hrubá motorika Psaní	Učebnice Písmena na hraní i na čtení Samostatná práce
3 minuty	Psaní a poznávání písmene, které již znají	Zraková paměť	Ve dvojicích na záda spolužáka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou a razítkem za správně odvedenou práci.

Komentář:

Tři žáci poznají všechna písmena. Dvacet jedna žáků umí probraná písmena číst i psát.

Čtyři žáci probraná písmena zaměňují nebo si některá z nich nevybaví.

Reedukace žáků, kteří si písmena těžko osvojují, je zaměřit se na rozvoj zrakového a sluchového vnímání.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Září

Týden: 2.

Cíl hodiny: Rozvoj zrakového vnímání, jemné a hrubé motoriky

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Cviky k uvolnění ruky a zápěstí – kroužení jedním i druhým směrem	Jemná a hrubá motorika Grafomotorika	Moje první psaní
10 minut	Porovnávání a dokreslování obrázků	Zraková diferenciacce	Pracovní sešit Živá abeceda Společná práce
10 minut	Vyhledání dvojic stejných tvarů	Zraková diferenciacce Orientace v prostoru	Pracovní sešit Živá abeceda Samostatná práce Společná kontrola
5 minut	Čtení obrázků	Oční pohyby	Nakreslené obrázky na tabuli Společné čtení
10 minut	Dokreslení stejného tvaru Určení strany, na kterou tvar dokreslí (vpravo/vlevo)	Orientace v prostoru Pravo/levá orientace	Pracovní sešit Živá abeceda Samostatná práce Společná kontrola

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé vyučovací hodiny.

Komentář:

Žáci se zaměřují na rozvoj zrakového vnímání a orientaci v prostoru.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Září
Týden: 3.

Cíl hodiny: Zavádění písmene a hlásky M

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Vyjmenování žáků, jejichž jméno začíná na hlásku M	Sluchová diferenciac	
8 minut	Hláskování slova MÁMA, říkání slov začínajících na hlásku M	Sluchová diferenciac	Každý žák řekne alespoň jedno slovo začínající na hlásku M
7 minut	Hledání písmene M ve slovech a jeho zakroužkování Počítání písmen M	Zraková diferenciac	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Samostatná práce Společná kontrola
5 minut	Vyznačení křížkem, zda je hláska M na začátku/uvnitř/na konci slova	Sluchová analýza	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Společná práce
15 minut	Cviky na uvolnění rukou Psaní písmene M ve vzduchu, na tabulku, do učebnice, psaní slova MÁMA	Jemná a hrubá motorika	Společná práce
7 minut	Práce s obrázkem – určování první a poslední hlásky ve slově	Sluchová analýza	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo razítkem a podpisem pedagoga a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další velké tiskací písmeno I.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Září

Týden: 3.

Cíl hodiny: Rozvoj zrakového a sluchového vnímání

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Cviky na uvolnění ruky – klubíčka	Jemná motorika	Moje první psaní
5 minut	Přirazování stejného obrázku, hledání dvojic	Zraková diferenciac	Učebnice Živá abeceda Samostatná práce Společná kontrola
4 minut	Pojmenování obrázků, vytleskávání slabik, určování první hlásky	Sluchová analýza-syntéza	Učebnice Živá abeceda Společná práce
7 minut	Kreslení geometrických tvarů ve stejném pořadí jako je předloha	Zraková paměť Jemná motorika Orientace v rovině	Učebnice Živá abeceda Samostatná práce
2 minuty	Čtení písmene M	Sluchová pozornost	Všechny 4 fonty na tabuli Hromadné čtení
5 minut	Vymýšlení slov začínajících na hlásku M	Sluchová analýza	Každý žák řekne alespoň jedno slovo
8 minuty	Pojmenování obrázků, určování, zda je hláska M na začátku/uvnitř/na konci slova	Sluchová analýza	Učebnice Živá abeceda
4 minuty	Kroužkování písmene M, m ve slovech	Zraková diferenciac	Učebnice Živá abeceda Samostatná práce Společná kontrola

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou a razítkem za správně odvedenou práci.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další písmeno L.

Nerespektování principu dané metody. Žáci se nemají učit všechny čtyři fonty současně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Září
Týden: 4.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky T

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Vyjmenování žáků, jejichž jméno začíná na hlásku T	Sluchová diference	Společný zápis na tabuli
8 minut	Výběr z obrázků, které začínají na hlásku T	Sluchová diference	Na tabuli Společná práce
7 minut	Hledání písmene T ve slovech a jeho zakroužkování	Zraková diference	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Samostatná práce Společná kontrola
5 minut	Vyznačení křížkem, zda je hlásky T na začátku/uvnitř/na konci slova	Sluchová analýza	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Společná práce
15 minut	Cviky na uvolnění rukou, Jednotažky Psaní písmene T ve vzduchu, na tabulku, do učebnice	Jemná a hrubá motorika Grafomotorika	Společná práce
7 minut	Práce s obrázkem – určování první a poslední hlásky ve slově	Sluchová analýza	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další velké tiskací písmeno J.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Září

Týden: 4.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky S, s

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Pohádka o písmenu S	Sluchová paměť Naslouchání	Pedagog čte pohádku, žáci poslouchají
3 minuty	Čtení písmene S	Čtení Oční pohyby	Na tabuli 4 fonty Hromadné čtení
7 minut	Vymýšlení slov obsahujících hlásku S, Žák řekne, kde slyší hlásku S	Sluchová analýza Sluchová diferenciac	
5 minut	Čtení obrázků, kde leží hláska S (na začátku/uvnitř/na konci slova)	Sluchová analýza	Tabule Jednotlivci
10 minut	Vytleskávání obrázků, určování počtu slabik	Rytmus	Živá abeceda
15 minut	Uvolňovací cviky Nácvik ležaté osmičky	Jemná motorika Grafomotorika	Nácvik ve vzduchu, Správné sezení a úchop Moje první psaní

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za odměnu hráli didaktickou hru na koberci. Za nácvik ležaté osmičky dostali razítko do sešitu.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další písmeno P.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Říjen
Týden: 1.

Cíl hodiny: Procvičování čtení a psaní probraných písmen

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
6 minut	Hádanky na tabuli B_TA M_MA	Zraková paměť Zraková a sluchová analýza	Žák uhádne slovo, dopíše chybějící písmeno, slovo přečte a řekne, jaké písmeno dopsal
10 minut	Uvolňovací cviky, Kresebné cviky Opis slov	Jemná motorika Grafomotorika	Z tabule do sešitu Písmena na hraní i na čtení
7 minut	Vymyšlení a zapsání slov z písmen, které už žáci znají	Zraková a sluchová syntéza	Písmena A, E, I, O, U, M, T, J, B Skupinová práce
9 minut	Čtení krátkého textu o broučcích	Čtení	Pedagog přečte, čtení prvních dvou řádků hromadně, nejprve hláskují, poté čtou dohromady, další řádky čtení jednotlivců
5 minut	Kroužkování známých písmen	Zraková diferenciacce	Text písně
5 minut	Skládání písmen a slov ze dřívěk	Jemná motorika Zraková paměť	Samostatná práce
3 minuty	Pexeso z písmen – skládání slov	Zraková paměť Sluchová syntéza	Dvojice Didaktická hra

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Čtyři žáci čtou bez hláskování slov. Dvacet žáků hláskuje. Jeden žák nerozpozná probraná písmena, nesleduje text a neukazuje si. Jedna žákyně vyhláskuje slovo, ale už ho nespojí dohromady. Dva žáci si musí při čtení rozdělit slovo na slabiky a hláskují nejprve slabiky, až poté celé slovo (př: m-á = má, m-a = ma = máma).

Nerespektování principu dané metody. V této metodě se se slabikou nepracuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Říjen

Týden: 1.

Cíl hodiny: Procvičení probraných písmen

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Čtení písmen M, L, S, P	Čtení Oční pohyby	Všechny čtyři fonty na tabuli Na známky
10 minut	Spojování velkých a malých stejných tiskacích písmen	Zraková diferenciacce	Učebnice Živá abeceda Samostatná práce
15 minut	Uvolňovací cviky na ruce Psaní šikmé čáry mírně prohnuté zdola nahoru	Jemná motorika Grafomotorika	Moje první psaní
8 minut	Vytleskávání, určování počtu slabik a polohy hlásky z obrázku	Rytmus Sluchová analýza	Obrázky na tabuli Společná aktivita
7 minut	Hledání známých písmen ve slově, určení, kde písmeno leží (na začátku, uvnitř, na konci slova)	Zraková diferenciacce Sluchová analýza	Na tabuli Jednotlivci

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna, razítkem a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za odměnu žáci hráli didaktickou hru.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další písmena A a O.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Říjen
Týden: 2.

Cíl hodiny: Upevnění písmene a hlásky B

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Hromadné čtení písmen (A, E, I, O, U, Y, M, T, R, K)	Čtení	Na tabuli
7 minut	Skládání slov z písmen, které již znají	Zraková syntéza	Samostatná práce Písmeno se nesmí opakovat 2x (auto, byt, Ema, meta, ...)
5 minut	Čtení slov s písmenem K, hromadné čtení vět	Čtení	Jednotlivci Interaktivní tabule
10 minut	Společné čtení textu	Čtení	Učebnice První čtení
5 minut	Hra se slovy	Zraková syntéza	Žák vybere jedno slovo, které leží na koberci, jde k tabuli, slovo přečte, skládání vět z vybraných slov
3 minuty	Báseň s uvolňovacími cviky	Jemná a hrubá motorika	Rozpustilé říkanky
5 minut	Psaní písmene K do prázdných políček u obrázku	Psaní	Učebnice Písmena
7 minut	Hledání obrázků s hláskou K, přetahování obrázků do vyznačeného místa	Sluchová analýza	Interaktivní tabule

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou a razítkem za správně odvedenou práci.

Komentář:

Seďm žáků čte bez hláskování slov. Tento týden žáci probírali další velké tiskací písmeno L a dvojhlásky OU, AU.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Říjen

Týden: 2.

Cíl hodiny: Fixace probraných písmen

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Čtení písmen m, l, s, p, a, o	Zraková paměť	Z tabule Hromadně
10 minut	Kroužkování písmene O ve slovech, určení, kde slyším hlásku O (na začátku/uvnitř/na konci slova)	Zraková diferenciac Sluchová analýza	Pracovní učebnice Živá abeceda
5 minut	Vytleskávání slabik, určování počtu slabik ve slově	Rytmus	Slova na tabuli Jednotlivci Hromadně
7 minut	Hledání známých písmen	Zraková diferenciac	Pracovní učebnice Živá abeceda
10 minut	Skládání slov z vystřihaných písmen, následné dopsání písmen (podle obrázků)	Jemná motorika Zraková syntéza	Pracovní učebnice Živá abeceda
10 minut	Uvolňovací cviky, horní, dolní zátrh, dolní, horní klička	Jemná motorika Prvky písma	Moje první psaní

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další písmeno U.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Říjen
Týden: 3.

Cíl hodiny: Procvičování probraného písmene a hlásky P

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
2 minuty	Rozdělení do 2 skupin		Jedna skupina pracuje samostatně, druhá pod dohledem pedagoga
18 minut	1. skupina – Šikmé čáry shora dolů kroužkování písmene P v textu Opis slov	Jemná motorika Grafomotorika Zraková diferenciac	Moje první psaní Učebnice První čtení Pracovní učeníce Písmena na hraní i na čtení
18 minut	2. skupina – čtení	Čtení Naslouchání	Hromadné čtení s pedagogem Čtení jednotlivců
1 minuta	Výměna skupin		
6 minut	Tichá pošta ve psaní písmen na záda	Zraková paměť	Hra dvou skupin

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za dobře odvedenou samostatnou práci dostali razítko.

Komentář:

Někteří žáci musí při čtení slovo rozdělit p-u-m = pum, p-a = pa = pum-pa = pumpa. Tři žáci čtou vlastní knihu místo hromadného čtení na koberci s pedagogem. Osm žáků již čte bez hláskování slova. Tento týden žáci probírali další velká tiskací písmena P, R, S. Nerespektování principu dané metody. V této metodě se se slabikou nepracuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Říjen

Týden: 3.

Cíl hodiny: Procvičení probraných písmen (čtení, psaní)

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Hledání písmen na tabuli, které pedagog vysloví	Zraková diferenciac Sluchová paměť	Dvojice Hra na rychlost
3 minuty	Kroužkování písmene U ve slově, rozdělení slova na slabiky, vytleskávání slabik, určení počtu slabik, určování polohy hlásky U	Zraková diferenciac Sluchová analýza Rytmus	Pracovní učebnice Živá abeceda Společná práce
2 minuty	Čtení písmen, která už znají	Zraková paměť	Tabule 4 fonty Hromadné čtení
7 minut	Uvolnění rukou před psaním Cviky v písance – rovná čára, prohnutá čára, šikmá čára, dolní a horní oblouk	Jemná a hrubá motorika Prvky písma Psaní	Samostatná práce Kontrola od asistenta na razítka
3 minuty	Procvičování čtení písmen (malá, velká, tiskací, psací)	Čtení	Tabule Na jedničky
5 minut	Rozlišování obrázků s hláskou U, určování, kde hláska U leží (začátek, uvnitř, konec)	Sluchová diferenciac Sluchová analýza	Obrázky na tabuli Společná práce
10 minut	UM_ _A_ LO Doplňování rozstříhaných písmen do slov, Vytleskávání slabik, určení počtu slabik, Dopsání chybějících písmen	Jemná motorika Zraková a sluchová analýza Rytmus	Pracovní učebnice Živá abeceda
2 minuty	Procvičení prstů, zápěstí, celých rukou	Jemná a hrubá motorika	Báseň
8 minut	Kresebné cviky Psaní horní kličky, dolní kličky, kapky	Grafomotorika Prvky písma	Písanka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna, razítkem a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

V tomto týdnu se žáci učili psát malé psací písmeno l.

Nerespektování principu dané metody. Žáci se nemají učit všechny čtyři fonty současně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Říjen
Týden: 4.

Cíl hodiny: Upevnění písmene a hlásky Š

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
2 minuty	Rozdělení do dvou skupin		Jedna skupina čte na koberci s pedagogem a druhá skupina pracuje samostatně
15 minut	1. skupina – čtení	Čtení	Jednotlivci Učebnice První čtení Méně zdatní čtenáři si stále dopomáhají slabikováním.
15 minut	2. skupina – kroužkování písmen Š ve slovech, kroužkování chyb ve slovech ŠÁRKA X ŠÁPKA, ŠIMOM X ŠIMON Určování hlásek, třídění písmen a znaků, psaní písmene Š a slova ŠAŠEK, dopisování písmen k obrázku LI_KA	Zraková diferenciacce Sluchová analýza Psaní	Pracovní učebnice Písmena nahraní i na čtení Pracovní list
1 minuta	Výměna skupin		
5 minut	Společná kontrola samostatné práce		
7 minut	Posouvání obrázků na dané místo s hláskou Š, slova obsahující hlásku Š vyhláskovat	Sluchová analýza	Didaktická hra Interaktivní tabule

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou a razítkem za správně odvedenou samostatnou práci.

Komentář:

Nerespektování principu dané metody. V této metodě se se slabikou nepracuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Říjen

Týden: 4.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky I, i

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Čtení písmen, která už znají plus nové písmeno I	Čtení	Hromadně Všechny 4 fonty
7minut	Pohádka o písmenu I, Říkání slov, kde slyší hlásku I	Naslouchání Sluchová analýza	Pedagog čte pohádku, žáci poslouchají Každý žák vymýšlí alespoň jedno slovo, které obsahuje hlásku I
15 minut	Čtení fontů, pojmenování obrázků, vytleskávání slabik, počet slabik, dělení teček a čárek, podle krátké a dlouhé slabiky, vyhledání hlásky I	Rytmus Sluchová analýza- Sluchová diferenciace	Pracovní učebnice Živá abeceda Společná práce
5 minut	Tvarování z drátku velké tiskací I malé psací i	Jemná motorika	Samostatná práce
10 minut	Uvolnění rukou před psáním, Psaní malého psacího i	Jemná a hrubá motorika	Písanka Na jedničky
5 minut	Párování malých a velkých písmen	Zraková paměť	Pracovní učebnice Živá abeceda

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo razítkem a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

V tomto týdnu se žáci učili psát malá psací písmena a, u, o.

Nerespektování principu dané metody. Žáci se nemají učit všechny čtyři fonty současně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Listopad
Týden: 1.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky V

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Vymýšlení slov začínající na hlásku V	Sluchová analýza	Každý žák řekne jedno slovo
3 minuty	Kroužkování písmen V ve slovech	Zraková diference	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Samostatná práce Společná kontrola
6 minut	Vyznačení křížkem, zda je hláška V na začátku/uvnitř/na konci slova	Sluchová analýza	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Společná práce
11 minut	Uvolňovací cviky před psaním Psaní písmene V ve vzduchu, na tabulku, postupné zvětšování	Jemná a hrubá motorika	Společná práce
5 minut	Psaní V do sešitu, psaní slova VAŠEK	Psaní	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení
5 minut	Hromadné čtení modrých slov, čtení jednotlivců, čtení doma jako DÚ	Čtení Oční pohyby	Učebnice První čtení
5 minut	Písmenové pexeso – stavění slov	Zraková a sluchová analýza-syntéza	Slova, která pedagog řekne: KOŠILE, RAKETA, PILA, BYT

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tři žáci čtou svou vlastní knihu.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Listopad

Týden: 1.

Cíl hodiny: Fixace probraných písmen

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
8 minut	Zkoušení ze čtení písmen	Čtení Oční pohyby	4 fonty Na známky Jednotlivci
6 minut	Zpívání holky modrooké s písmeny A, E	Sluchová paměť	
9 minut	Vyhledání dvojic malých a velkých tiskacích písmen A, E	Zraková diferenciac	Pracovní učebnice Živá abeceda Na jedničky
15 minut	Uvolňovací cviky před psaním Psaní písmen e, i, a	Jemná a hrubá motorika Psaní	Písanka Na jedničky a razítka
7 minut	Skládání vystřihaných písmen do řady podle předlohy na tabuli (É, P, s, á, l, O, A, u, í)	Zraková diferenciac	Didaktická hra

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna, razítkem a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za odměnu žáci hráli didaktickou hru.

Komentář:

Pět žáků zaměňuje probraná písmena. Dvacet jedna žáků zvládá probrané učivo. Jeden žák zná všechna písmena.

Nerespektování principu dané metody. Žáci se nemají učit všechny čtyři fonty současně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Listopad
Týden: 2.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky D

Průběh hodiny:

5 minut	Vymýšlení slov začínající na hlásku D	Sluchová analýza	Každý žák řekne 1 slovo
3 minuty	Kroužkování písmen D ve slovech	Zraková diferenciacce	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Samostatná práce Společná kontrola
6 minut	Vyznačení křížkem hlásky D ve slovech (na začátku/uvnitř/na konci)	Sluchová analýza	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Společná práce
11 minut	Uvolňovací cviky před psaním Jednotažky Psaní písmene D ve vzduchu, na tabulku, postupné zvětšování	Jemná a hrubá motorika Grafomotorika	Společná práce
5 minut	Psaní písmene D do sešitu	Psaní	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení
5 minut	Hromadné čtení	Čtení	Učebnice První čtení

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou a razítkem za správně odvedenou práci.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další písmena N, Z.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

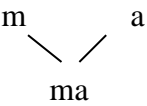
Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Listopad

Týden: 2.

Cíl hodiny: Práce se slabikou, čtení slabik

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Čtení řádků písmen Skládání stejných řádků z vystřižených písmen	Zraková diferenciacce Jemná motorika	Na tabuli Samostatná práce Společná kontrola
7 minut	Skládání a čtení slabik 	Zraková syntéza	Pracovní učebnice Živá abeceda Vystřihaná písmena
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	S básní
7 minut	Psaní písmen: u, ů, o, a, e, i, o, u, m	Psaní	Písanka
8 minut	Spojení obrázku s příslušnou začáteční slabikou, určení počtu slabik, rozlišení krátké a dlouhé slabiky	Sluchová analýza Rytmus	Pracovní učebnice Živá abeceda Společná práce
5 minut	Čtení sloupců a řádků slabik	Čtení Oční pohyby	Pracovní učebnice Živá abeceda Jednotlivci Hromadně
5 minut	Hledání slabik na tabuli	Zraková diferenciacce	Didaktická hra Dvojice

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou a razítkem za správně odvedenou práci v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tři žáci nezvládají čtení slabik. Dvacet jedna žáků zvládá čtení slabik bez problémů. Jeden žák ze slabik spojí a přečte celé slovo.

Nerespektování principu dané metody. Žáci nevážou slabiku, ale pracují s ní odděleně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Listopad
Týden: 3.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky Ž

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Opakování písmen, které už žáci znají (A, E, I, O, U, Y, M, T, J, B, K, L, P, R, S, Š, V, D, N, Z)	Zraková paměť	Hromadné čtení písmen z tabule
3 minuty	Říkání slov, začínající na hlásku Ž	Sluchová diferenciacce Sluchová analýza	Každý žák řekne jedno slovo
2 minuty	Rozdělení do 2 skupin		
15 minut	1. skupina – čtení pod dohledem pedagoga na koberci	Čtení	První čtení Jednotlivci
15 minut	2. skupina – kroužkování písmene Ž, určování hlásky ve slově křížkem, dopisování chybějícího písmene, psaní Ž a slova ŽIRAFÁ, opis modrých slov	Zraková diferenciacce Sluchová analýza Psaní	Samostatná práce Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Učebnice První čtení
5 minut	Šípková Růženka	Sluchová diferenciacce	Didaktická hra

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za dobře odvedenou samostatnou práci žáci dostali známku jedna nebo razítko.

Komentář:

Tři žáci si stále dopomáhají slabikou, aby byli schopni slovo přečíst. Tři žáci čtou vlastní knihy. Pět žáků již čte bez hláskování slova. Zbytek třídy zvládá probrané učivo. Nerespektování principu dané metody. V této metodě se se slabikou nepracuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Listopad

Týden: 3.

Cíl hodiny: Práce se slabikou

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Čtení slabik (pi, pe, Po, pů, Pí, pa)	Čtení Oční pohyby	Hromadně Na tabuli
10 minut	Hledání slabik	Zraková diferenciac	Didaktická hra Dvojice Na tabuli
15 minut	Čtení slabik a spojování s obrázkem, který na tu slabiku začíná (př: me –obr. medvěda, mi- obr. mimina)	Sluchová analýza	Učebnice Živá abeceda Na známky
5 minut	Vytleskávání slabik	Rytmus	Jednotlivci
2 minuty	Uvolnění rukou před psaním	Jemná a hrubá motorika	
3 minuty	Psaní slabik na mazací tabulku	Psaní	Jeden žák píše na tabuli
5 minut	Psaní slabik do písanky (mi, me, ma, mu)	Psaní	Na razítka a známku 1

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo razítkem a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Někteří žáci už píší perem.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Listopad
Týden: 4.

Cíl hodiny: Procvičení tichého a hlasitého čtení, práce s textem

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
2 minuty	Rozdělení žáků na 2 skupiny		
15 minut	1. skupina – čtení		Učebnice První čtení s pedagogem Pomalejší čtenáři
15 minut	2. skupina – přečtení textu, vymýšlení otázek, týkajících se textu, ale i otázek, které v textu žáci nedohledají, pro 2. skupinu žáků	Čtení s porozuměním	Učebnice První čtení Samostatná práce Lepší čtenáři
8 minut	Společná aktivita - žáci z druhé skupiny říkají vymyšlené otázky a žáci z první skupiny na ně odpovídají	Sluchová paměť	Příklad: MÁMÁ MÁ MOC PRÁCE. Otázky: Kdo má moc práce? Proč má máma moc práce?
5 minut	Bingo – žák si na papírek napíše osm libovolných písmen do tabulky, pedagog říká slova, žák přeškrtně písmeno, na které slovo začíná, kdo má zaškrtnutá všechna písmena, zakřičí bingo	Sluchová diference	Didaktická hra

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Jedna žákyně nezvládá probrané učivo. Zaměňuje písmena. Je to cizinka a doma s ní nepracují. Pedagog navrhl doučování. Tři žáci jsou pomalejší, ale probrané učivo zvládají. Pět žáků čte vlastní knihu a slova nehláskují.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Listopad

Týden: 4.

Cíl hodiny: Práce se slabikou

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Čtení slabik	Čtení	Hromadně Z tabule
5 minut	Spojení obrázku a počáteční slabiky	Sluchová analýza	Pracovní učebnice Živá abeceda Samostatná práce Kontrola pedagogem
7 minut	Čtení řádků slabik	Čtení	Pracovní učebnice Živá abeceda Jednotlivci
8 minut	Skládání vystřihaných písmen do mřížek podle obrázků, následné dopsání známých písmen	Zraková syntéza	Pracovní učebnice Živá abeceda
10 minut	Čtení slabik, skládání slov SE — LE ME /	Zraková syntéza	Pracovní učebnice Živá abeceda Společná práce
4 minut	Hledání a vybarvování slabik	Zraková diferenciacce	Pracovní učebnice Živá abeceda Samostatná práce
7 minut	Uvolňovací cviky Psaní slabik do písanky (pu, pa, pe, po)	Jemná a hrubá motorika Psaní	Na známky
4 minuty	Skládání jmen ze slabik	Zraková a sluchová syntéza	Rozstříhaná písmena

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Nerespektování principu dané metody. Žáci nevážou slabiku, ale pracují s ní odděleně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Prosinec
Týden: 1.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky Č

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Vyhledání společné hlásky pro všechna slova	Zraková diferenciacce	Obrázky s hláskou Č na tabuli Vyvození nové hlásky a písmene Č
7 minut	Vymyšlení slov začínajících na hlásku Č	Sluchová analýza	Každý žák řekne minimálně jedno slovo
8 minut	Čtení slov a vět s novým písmenem	Čtení	Hromadné čtení Učebnice První čtení
5 minut	Vyznačení pozice hlásky ve slově (na začátku/uvnitř/na konci)	Sluchová analýza	Učebnice Písmena na hraní i na čtení Samostatná práce Společná kontrola
5 minut	Doplnění chybějících písmen do slov	Zraková a sluchová analýza-syntéza	Učebnice Písmena na hraní i na čtení
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná motorika	
6 minut	Nácvik psaní velkého tiskacího Č a slova ČEPICE	Psaní	Učebnice Písmena na hraní i na čtení
6 minut	Skládání vět z rozstříhaných slov	Jemná motorika Zraková syntéza	Barevné lístečky se slovy Skupinová práce

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo razítkem a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další velká tiskací písmena F, G a CH.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Prosinec

Týden: 1.

Cíl hodiny: Práce se slabikou, tvoření slov

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Čtení slabik	Čtení	Jednotlivci Z tabule Na známky
7 minut	Dopsání slabiky tak, aby vzniklo slovo podle obrázku	Zraková paměť	Pracovní učebnice Živá abeceda Příklad: pi__ (obr. Pily) Samostatná práce
9 minut	Doplnění známých písmen do mřížek podle obrázků	Sluchová analýza-syntéza	Pracovní učebnice Živá abeceda
5 minut	Vytleskávání obrázků po slabikách, určování počtu slabik	Rytmus	Pracovní učebnice Živá abeceda
6 minut	Skládání jmen ze slabik	Zraková a sluchová syntéza	Vystříhaná písmena Jednotlivci
3 minuty	Hromadné čtení slabik	Čtení	Pracovní učebnice Živá abeceda
2 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
10 minut	Opis slov	Psaní Zraková paměť	Písanka Samostatná práce

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Žáci probrali celou pracovní učebnici Živé abecedy a dopsali první díl písanky.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Prosinec
Týden: 2.

Cíl hodiny: Zavedení písmen a hlásek Ď, Ť, Ň a slabik DI, TI, NI

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Přiřazování obrázků ke slovům Čtení slov	Čtení	Na tabuli slova ĎÁBEL, ŤUKAT, ŇOUMA, DIVOČÁK, TICHŮ, NIC, DĚTI, TĚSTO, SANĚ
7 minut	Doplnění chybějících písmen do básně	Zraková a sluchová analýza	Pracovní list Samostatná práce Na známky
5 minut	Psaní chybějících slov na tabuli	Psaní	Jednotlivci
8 minut	Čtení básně	Čtení Naslouchání	Hromadné čtení
10 minut	Vyhledání slov se slabikou DI, TI, NI v textu	Zraková diferenciac	Kroužkování slabik DI, TI, NI Učebnice První čtení
10 minut	Čtení textu s výrazněnými slabikami DI, TI, NI, odpovědi na otázky k textu	Čtení Sluchová paměť	Učebnice První čtení

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo razítkem a podpisem pedagoga a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Žáci už znají velká tiskací písmena A, E, I, O, U, Y, M, T, J, B, K, L, P, R, S, Š, V, D, N, Z, Ž, Ř, H, C, Č, F, G, CH.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Prosinec

Týden: 2.

Cíl hodiny: Procvičování čtení a psaní

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Čtení slabik ma, me, mí, mu,	Čtení Naslouchání	Z tabule Hromadně Jednotlivci na známky
3 minuty	Spojování počátečních písmen s obrázkem	Zraková a sluchová analýza	Slabikář
5 minut	Čtení slov <i>máma, máme, mami, Mámo!, mimi, ...</i>	Čtení	Na tabuli Hromadně Jednotlivci
5 minut	Čtení vět: Ema má mámu. Mámu má i Míla. Mámo, milá mámo.	Čtení	Slabikář
5 minut	Čtení slov	Čtení Naslouchání	Slabikář Skupinově
10 minut	Čtení slovních spojení a dokončení věty. <i>Máma umí -----.</i>	Čtení	Slabikář Jednotlivci
2 minuty	Čtení psací věty	Čtení	Z tabule
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
7 minut	Psaní slov a věty na mazací tabulku, do písanky	Psaní	<i>Ála, Ola, Mílo! Mele, láme, Máme mámu.</i>

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tři žáci nezvládají probrané učivo. Pedagog jim doporučil více domácí přípravy a tréninku. Devatenáct žáků zvládá probranou látku bez problémů. Čtyři žáci čtou slova v celku bez vázání slabik.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Prosinec
Týden: 3.

Cíl hodiny: Fixace slabik DI, TI, NI

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Diktát slov – TÁŇA, ĎÁBEL, BUŇKA, LABUŤ	Sluchová a zraková paměť	Pedagog diktuje pomalu, čtení znovu pro kontrolu
7 minut	Doplňování DI, DÍ, DY, DÝ do slov: HO__NY, VI__ME, __MKA, CHU__	Sluchová diferenciac	Na tabuli Společná práce
3 minuty	Rozdělení do 2 skupin	Naslouchání	Skupiny určuje pedagog
12 minut	1. skupina čtení textu, kroužkování slabiky NI v textu	Zraková diferenciac	S pedagogem Na koberci Společná práce
13 minut	2. skupina hledání hlásky X v textu, psaní slov: SANĚ, SLŮNĚ, OHENĚ, Ň, NI, NĚ	Zraková diferenciac	Pracovní učebnice Písmena na hraní i na čtení Samostatná práce
5 minut	Doplňování počátečních písmen do slov _OSTEL, _OC, _OLO, ...	Sluchová a zraková analýza	Pracovní list Samostatná práce Společná kontrola

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za správně splněnou samostatnou práci dostali žáci razítko.

Komentář:

U žákyně, která nezvládala, je vidět zlepšení. Tři žáci stále pracují v pomalejším tempu, ale s probraným učivem nemají problém. Deset žáků čte slova bez hláskování. Zbytek žáků slova hláskuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Prosinec

Týden: 3.

Cíl hodiny: Opakování probraných písmen, zavedení písmene a hlásky T, t

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Opakování čtení písmen L, M, S, P a slov, která je obsahují	Čtení	Čtení z tabule Hromadně
5 minut	Čtení slov a vět po slabikách	Čtení Naslouchání	Tabule Jednotlivci
7 minut	Nové písmeno T,t - kroužkování písmene T v textu	Zraková diference	Slabikář
8 minut	Doplňování písmene T do prázdných mřížek podle obrázku	Sluchová analýza	Slabikář
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	Cviky na koberci
10 minut	Psaní písmene t, slova začínající na písmeno t	Psaní	Písanka
7 minut	Dokončení věty (výběr ze tří možností)	Čtení s porozuměním	Tady je — teta \ tátu \ tele

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

U slabších žáků je vidět zlepšení. Polovina žáků začíná pomalu číst bez vázání slabik.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Prosinec
Týden: 4.

Cíl hodiny: Zavedení slabik BĚ, PĚ, VĚ, MĚ

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Přiřazování obrázků ke slovům Čtení slov	Zraková diference	Na tabuli slova BĚŽEC, OBĚD, PĚNA, POUPĚ, VĚTEV, SVĚTLO, ÚSMĚV, MEDVĚD
7 minut	Vyhledání slabik BĚ, PĚ, VĚ, MĚ v textu	Zraková diference	Pracovní list Samostatná práce
10 minut	Vyhledání a zapsání slov obsahující slabiku BĚ, PĚ, VĚ, MĚ z textu	Zraková diference	Pracovní list Samostatná práce Společná kontrola
8 minut	Čtení textu s výrazněnými slabikami BĚ, PĚ, VĚ, MĚ	Čtení Naslouchání	Učebnice První čtení Hromadné čtení Čtení jednotlivců
10 minut	Vymýšlení co nejvíce slov obsahující slabiku BĚ, PĚ, VĚ, MĚ	Sluchová analýza	Skupinová práce

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou a známkou jedna za správně splněnou práci.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další velká tiskací písmena X, W, a Q.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Prosinec

Týden: 4.

Cíl hodiny: Procvičování čtení a psaní

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
7 minut	Čtení slov obsahující písmeno T po slabikách	Čtení	Hromadné čtení z tabule Jednotlivci na známky
8 minut	Čtení krátkých slov	Čtení Naslouchání	Slabikář Hromadně, skupinově, jednotlivci
10 minut	Čtení dopisu napsaného psacím písmem	Čtení	Slabikář Hromadné čtení
7 minut	Doplňování písmene e do stejného dopisu napsaného tiskacím písmem	Zraková a sluchová analýza	Samostatná práce Na známky
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
4 minuty	Trénování na mazací tabulku	Psaní	Nácvik malého psacího j (začátek p, dolní klička, poté j)
6 minut	Psaní malého tiskacího písmene j do písanky	Psaní	Na známky

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo razítkem a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Deset žáků čte slova v celku bez vázání slabik. Šestnáct žáků váže slabiky.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Leden
Týden: 1.

Cíl hodiny: Nácvik psaní malého psacího písmene e

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Čtení příběhu	Čtení	Hromadné čtení Jednotlivci Velká tiskací písmena
5 minut	Doplňování písmen a slov	Zraková a sluchová analýza	Práce s textem
10 minut	Čtení pohádky	Čtení	První čtení Jednotlivci
5 minut	Dramatizace pohádky		
5 minut	Otázky k pohádce	Sluchová paměť	Pedagog klade otázky, žáci na ně odpovídají
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
7 minut	Psaní malého psacího e	Psaní	Písanka
5 minut	Čtení zážitkového deníku	Čtení Sluchová paměť	Každý žák napíše 1- 3 věty a nakreslí obrázek Čtení spolužákům

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Žáci začínají nácvik psacích písmen do písanky. V průměru se naučí psát tři písmena týdně. Tento týden se učili psát další písmeno malé psací l.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Leden

Týden: 1.

Cíl hodiny: Procvičení sluchové a zrakové diference, čtení a psaní

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
2 minuty	Procvičování slov s hláskou j	Sluchová diference	
5 minut	Spojování stejných vět napsaných malými a velkými tiskacími písmeny	Zraková diference	Slabikář
4 minut	Spojování stejných slov psacím a tiskacím písmem	Zraková diference Zraková paměť	Slabikář
6 minut	Vymýšlení vět se slovem MÁJA		Zápis na tabuli
4 minut	Kladení otázek o Máje		Spolužáci odpovídají na otázky
7 minut	Čtení textu	Čtení	Slabikář Hromadné čtení
4 minut	Odpovídání na otázky z textu, určení, zda se odpověď v textu nachází	Čtení s porozuměním Sluchová paměť	Otázky na tabuli Jednotlivci
4 minuty	Čtení slov a vět napsaných psacím písmem	Čtení	Na tabuli společné čtení
3 minuty	Uvolnění rukou před psaním	Jemná a hrubá motorika	Báseň s pohybem
6 minut	Opis slov a věty z tabule do písanky	Psaní	Na známky

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za psaní do písanky dostali žáci známku jedna nebo razítko.

Komentář:

Žáci už znají písmena M, m, L, l, S, s, P, p, A, a, O, o, U, u, I, i, E, e, J, j, T, t.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Leden
Týden: 2.

Cíl hodiny: Upevnění znalosti malých tiskacích písmen

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Psaní velkých tiskacích samohlásek na mazací tabulku	Zraková paměť	Malé tiskací samohlásky napsány na tabuli Samostatná práce Společná kontrola na tabuli
5 minut	Hledání samohlásek v malé i velké tiskací abecedě	Zraková diference	První čtení Samostatná práce Společná kontrola
5 minut	Dopsání velkých tiskacích písmen k malým tiskacím písmenům v přeházené abecedě	Zraková paměť Psaní	První čtení Samostatná práce Společná kontrola
5 minut	Kroužkování samohlásek a, á, e, é, i, í, o, ó, u, ú, ů ve větách	Zraková diference	První čtení Společná práce
10 minut	Čtení pohádky O řepě	Čtení	První čtení Jednotlivci po větách
5 minut	Dramatizace pohádky		
5 minut	Dopiš slova: MYŠKA ZA _____, KOUČOUR ZA _____:		Pracovní list k pohádce
5 minut	Otázky k pohádce: - Kdo všechno pomáhal dědovi? - Co se stalo, když řepu vytáhli?		Pracovní list k pohádce Na známky a pochvaly

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za dobře vyplnění pracovní list žáci dostali známku jedna nebo razítko.

Komentář:

Osmnáct žáků již čte slova a věty bez hláskování. Deset žáků slova a věty hláskuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Leden

Týden: 2.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky Y, y

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
4 minut	Rozluštit slovo podle obrázku a napsat správně	Zraková a sluchová analýza-syntéza	Slabikář Příklad: JÁAM (jáma)
3 minuty	Čtení vět	Čtení	Z tabule Hromadně
6 minut	Doplňování chybějících písmen ve slově, přepis celého slova tiskacím písmem	Zraková a sluchová analýza	Slabikář Příklad: m _ aso
6 minut	Čtení slov, tvoření smysluplné věty z daných slov		Na tabuli
4 minuty	Osmisměrka slov		Slabikář
14 minut	Nové písmeno Y – pohádka o písmenu, báseň, vytleskávání slov s písmenem Y, kroužkování Y ve slovech, dopisování Y do slov	Sluchová diferenciacce Rytmus Zraková diferenciacce	Společná aktivita Slabikář
8 minut	Uvolňovací cviky před psaním Psaní písmen j, y	Jemná a hrubá motorika Psaní	Písanka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další písmena N, n a D, d. V tomto týdnu se žáci učili psát malé a velké psací písmeno N, n, malé psací písmeno d a malé psací písmeno k.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Leden
Týden: 3.

Cíl hodiny: Fixace malých tiskacích písmen

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
7 minut	Čtení slov malým tiskacím písmem (myš, náš, kos, lev, husa, ...)	Čtení	Z tabule Hromadně Jednotlivci
5 minut	Doplnění počátečních písmen ve slově: _ota, ebra, ípa, áby	Zraková a sluchová analýza	Samostatná práce Společná kontrola na tabuli
15 minut	Pohádka malými tiskacími písmeny – čtení po větách	Čtení	První čtení jednotlivci
8 minut	Kroužkování písmen e, ě, é, h, l, r, a v textu	Zraková diferenciacce	První čtení Samostatná práce
6 minut	Otázky k pohádce	Čtení s porozuměním	Pracovní list
4 minuty	Psaní malých tiskacích písmen na záda spolužákovi	Jemná motorika	Didaktická hra ve dvojicích

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Devatenáct žáků již čte slova bez hláskování. Devět žáků slova hláskuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Leden

Týden: 3.

Cíl hodiny: Procvičování probraného písmene a hlásky K, k

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
2 minuty	Čtení písmene K, k	Čtení	Z tabule 4 fonty
3 minuty	Čtení slov, která obsahují písmeno K	Čtení	Z tabule Po skupinách
5 minut	Doplnění písmene K do slov	Sluchová a zraková analýza	Slabikář Příklad: : ' <u>OLÍ</u>
5 minut	Šípková Růženka s hláskou K	Sluchová diferenciacie	Didaktická hra v lavicích
7 minut	Vybrání slov a složení věty, vybraná slova zvýrazní		Slabikář Příklad: KAREL SE POLEKÁ JELENA.
8 minut	Pyramida s písmeny K, žák podle obrázků doplní slova	Zraková a sluchová analýza	Slabikář Samostatná práce Společná kontrola
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
7 minut	Psaní slov: kůl, lak, kos	Psaní	Písanka
5 minut	Puzzle na slabiky	Zraková a sluchová analýza-syntéza	Didaktická pomůcka Žák složí obrázek

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Dvanáct žáků čte slova v celku bez vázání slabik. Čtrnáct žáků čte slova vázáním slabik. Nerespektování principu dané metody. Žáci se nemají učit všechny čtyři fonty současně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Leden
Týden: 4.

Cíl hodiny: Prohloubení čtenářské dovednosti, psaní malého psacího písmene a

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
7 minut	Ranní dopis (napíš co nejvíce zvířat, začínajících na hlásku J)	Sluchová diferenciacie	Každý žák píše samostatně na papír. Společná kontrola
8 minut	Rébusy – obrázek mrak ODRAP, kolo BĚŽKA, PETR klíč	Zraková diferenciacie	Kontrola DÚ
10 minut	Čtení pohádky	Čtení	První čtení Jednotlivci
7 minut	Dramatizace pohádky		
4 minuty	Otázky k pohádce	Čtení s porozuměním	Pracovní list
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
6 minut	Psaní malého psacího písmene a ve vzduchu, na tabulku, do písanky	Psaní	Samostatná práce Kontrola pedagogem

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za psaní do písanky dostali žáci známku jedna nebo podpis pedagoga.

Komentář:

Tento týden se učili psát další písmeno velké psací A.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Leden

Týden: 4.

Cíl hodiny: Upevnění probraného písmene a hlásky V, v

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Říkanka s písmenem V	Sluchová paměť	Pedagog čte, žáci opakují
3 minuty	Čtení písmene V, v Vymýšlení slov obsahujících hlásku V, v	Čtení Sluchová diference	Z tabule 4 fonty
7 minut	Čtení příběhu	Čtení	Slabikář Pedagog čte Poté čtou žáci jednotlivě
6 minut	Otázky k textu	Čtení s porozuměním	
5 minut	Doplňování písmen a, á do věty: M_m_ Iv_n_m_sv_tek.		Slabikář Samostatná práce Společná kontrola
4 minuty	Doplňování interpunkce nad písmeny do psací věty		Slabikář Samostatná práce Společná kontrola na tabuli
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
4 minuty	Nácvik psaní slov: pusa, noty, dopis, dům, kolo, auto	Psaní	Na mazací tabulku
7 minut	Psaní slov do písanek	Psaní	To samé, co na tabulku

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Šestnáct žáků již čte slova bez vázání slabik. Deset žáků čte slova pomocí vázání slabik.

Tento týden žáci probírali další písmeno R, r.

Nerespektování principu dané metody. Žáci se nemají učit všechny čtyři fonty současně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Únor
Týden: 1.

Cíl hodiny: Nácvik psaní slov obsahující male psací písmeno t

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Zašifrovaný ranní dopis na tabuli – ÉKAJ EJ ÉVT ÉNEBÍLBO OLDÍJ?	Zraková analýza- syntéza	Žák rozluští a odpoví na otázku. Samostatná práce
15 minut	Čtení jednotlivců zážitkových deníku	Čtení Sluchová paměť	V kruhu na koberci
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
5 minut	Nácvik psaní písmene t ve vzduchu, na mazací tabulku	Psaní	Hromadně
7 minut	Psaní slov: táta, ústa, šála	Psaní	Psaní do písanky Samostatná práce Kontrola pedagogem Na známky
5 minut	Hra – jméno, zvíře, rostlina, věc na dané písmeno		Didaktická hra ve skupinách

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za psaní do písanky žáci dostali známku jedna nebo podpis pedagoga.

Komentář:

Dvacet dva žáků již čte slova bez hláskování. Šest žáků slova hláskuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Únor

Týden: 1.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky Z, z

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Pohádka o písmenu Z	Sluchová paměť	Pedagog čte, žáci poslouchají
3 minuty	Vymýšlení slov obsahujících hlásku Z	Sluchová diferenciaci Sluchová analýza	Každý žák vymyslí jedno slovo a řekne, kde se hláska Z ve slově nachází (na začátku, uvnitř, na konci slova)
4 minuty	Tvarování písmene Z z drátku	Jemná motorika	Samostatná práce
5 minut	Šípková Růženka na hlásku Z	Sluchová diferenciaci	Didaktická hra v lavicích
6 minut	Čtení slov obsahující hlásku Z	Čtení	Na tabuli Hromadně
2 minuty	Čtení písmene Z		Slabikář 4 fonty
7 minut	Čtení básně	Čtení	Slabikář
5 minut	Kroužkování písmen Z v básni	Zraková diferenciaci	Samostatná práce Společná kontrola
3 minuty	Vytleskávání a počítání slabik u slov obsahujících hlásku Z	Rytmus	Slabikář
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
5 minut	Psaní malého psacího písmene z	Psaní	Písanka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Dvacet žáků již čte slova bez vázání slabik. Šest žáků čte slova s pomocí vázání slabik.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Únor
Týden: 2.

Cíl hodiny: Návčik psaní malého psacího písmene o, ó

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Ranní dopis – Vytvoř příběh ze slov: OSEL, LÉTO, TIŠE, HRÁT	Psaní	Samostatná práce
7 minut	Čtení příběhů	Čtení	Jednotlivci
12 minut	Čtení zážitkových deníků	Čtení	V kruhu na koberci Každý žák čte svůj zážitek
2 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	Společná aktivita
5 minut	Návčik psaní malého psacího písmene o ve vzduchu, na mazací tabulku	Psaní	Samostatná práce
5 minut	Psaní malého psacího písmene o do písanky	Psaní	Samostatná práce
3 minuty	Psaní psacích písmen na záda	Zraková paměť Jemná motorika	Didaktická hra ve dvojicích na koberci
3 minuty	Tichá pošta se psaním písmen na záda	Jemná motorika Zraková paměť	Didaktická hra dvou skupin
3 minuty	Postřehovačka	Zraková paměť	Pedagog má kartičky se slovy, která ukáže jen na pár vteřin, a žák řekne slovo, které viděl

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za psaní do písanky žáci dostali známku jedna nebo podpis pedagoga.

Komentář:

Dvacet čtyři žáků již čte slova bez hláskování. Čtyři žáci slova hláskují.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Únor

Týden: 2.

Cíl hodiny: Prohloubení čtenářské dovednosti a nácviku psaní

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
6 minut	Jazykolamy	Artikulace Sluchová paměť	Pedagog řekne, žák zopakuje Příklad: Na klavír hrála Klára Králová.
10 minut	Čtení textu	Čtení	Slabikář Jednotlivci Na známky
8 minut	Společné čtení	Čtení	Z tabule
6 minut	Hledání rozdílů	Zraková diferenciac	Pracovní list
2 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
10 minut	Psaní velkého psacího T, slovo Tereška a věty Tady jede Tomáš	Psaní	Písanka
3 minuty	Hledání písmen	Zraková diferenciac	Didaktická hra Na tabuli Dvojice

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo razítkem a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za odměnu žáci hráli didaktickou hru.

Komentář:

Dvacet dva žáků již čte slova bez vázání slabik. Čtyři žáci čtou slova pomocí vázání slabik. Tento týden žáci probírali další písmeno C, c.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Únor
Týden: 3.

Cíl hodiny: Rozbor a práce s básní

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Vymýšlení rýmů na slovo: RYBA, UDICE	Sluchová paměť	Samostatná práce
5 minut	Čtení básně	Čtení	Otíková čítanka Jednotlivci po větách
10 minut	Rozbor básně – kolik má slok, kolik má veršů, která slova se rýmují		Společná práce
5 minut	Rybí rozpočítadlo	Čtení	Čtení jednotlivců
5 minut	Otázky k textu (Které ryby v básni byly? Kolik druhů ryb?)	Čtení s porozuměním Zraková diference	Pedagog klade otázky, žák hledá odpovědi v textu
10 minut	Rozdělení věty na slova, počet slov, spojování slov, které se rýmují, doplnění chybějících slov do básně	Zraková diference Zraková analýza- syntéza Zraková paměť	Pracovní list k básni Společná kontrola na interaktivní tabuli
5 minut	Postřehovačka (didaktická hra)	Zraková paměť	Pedagog má kartičky se slovy, která ukáže jen na pár vteřin, a žák řekne slovo, které viděl

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tento týden se učili psát písmeno malé psací a.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Únor

Týden: 3.

Cíl hodiny: Fixace probraného písmene C, c, zavedení písmene Č, č

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Báseň	Sluchová paměť	Pedagog čte, žák poslouchá
5 minut	Vymýšlení slov obsahujících hlásku C	Sluchová diferenciacie Sluchová analýza	Každý žák řekne alespoň jedno slovo
3 minuty	Čtení slov obsahujících hlásku C	Čtení	Z tabule Na známky
5 minut	Přirázování správného konce věty	Zraková diferenciacie	Slabikář Příklad: V potoce plave SUMEC.
2 minuty	Čtení nového písmene Č, č	Čtení	Z tabule, 4 fonty
5 minut	Vymýšlení slov obsahujících hláskou Č	Sluchová diferenciacie	Každý žák řekne alespoň jedno slovo
5 minut	Určování, kde leží hláska Č	Sluchová analýza	Na začátku, uvnitř nebo na konci slova
3 minuty	Vytleskávání slabik podle obrázků, určování počtu slabik	Rytmus	Tabule Hromadná činnost Jednotlivci
3 minuty	Tvoření slov z přeházených písmen	Zraková a sluchová analýza-syntéza	Slabikář Příklad: EČCIPE, KÁČOL
5 minuty	Čtení slov s hláskou Č	Čtení	Slabikář
9 minut	Uvolňovací cviky před psaním Nácvik psaní vět a slov	Jemná a hrubá motorika Psaní	Písanka <i>Co máš? Co létá? Cilka, samice, police, zvonec</i>

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Nerespektování principu dané metody. Žáci se nemají učit všechny čtyři fonty současně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Únor
Týden: 4.

Cíl hodiny: Práce se souvislým textem, kooperace

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Tvorba krátkého příběhu	Slovní zásoba	Skupinová práce Každá skupina dostala název jednoho ptáka
10 minut	Čtení příběhu, vymyšlení rýmů	Čtení	Otíková čítanka
15 minut	Otázky ze čteného textu, doplňování slov, tajenka s obrázky ptáků	Zraková a sluchová paměť	Pracovní list Samostatná práce Společná kontrola
10 minut	Tabulka s abecedou bez háčeků, žáci ke každému písmenu vymýšlí jedno slovo, které se týká ptáků	Sluchová a zraková diferenciac	Didaktická hra ve dvojicích

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tento týden se žáci učili psát další písmeno velké psací a.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Únor

Týden: 4.

Tento týden proběhly na škole jarní prázdniny.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Březen
Týden: 1.

Cíl hodiny: Prohloubení čtenářské dovednosti, práce s textem

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Žáci otočení zády k tabuli, pedagog vytváří zvuk, žáci mají zvuk uhodnout (mlýnek na kafe)	Sluchová diferenciac	Počáteční motivace
5 minut	Povídání o mlýnku - k čemu slouží, kdo ho má doma, čichání ke kávě		Hromadná aktivita
10 minut	Melu, melu pohádku – čtení textu, hledání rýmů v příběhu	Zraková diferenciac Čtení	Otíková čítanka Čtení jednotlivců
8 minut	Vypisování pohádkových postav z textu	Psaní Zraková diferenciac	Otíkovy pracovní listy Samostatná práce Kontrola na tabuli
7 minut	Vybarvení mlýnku		Samostatná práce
10 minut	Dramatizace pohádky		Hromadná aktivita

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Dvacet pět žáků již čte slova bez hláskování. Tři žáci slova hláskují.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Březen

Týden: 1.

Cíl hodiny: Zavedení písmene Ž, ž

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Pohádka se Ž	Sluchová paměť	Pedagog čte pohádku Žáci poslouchají
3 minuty	Čtení písmene Ž	Čtení	Z tabule 4 fonty
7 minut	Vymýšlení slov začínajících na hlásku Ž	Sluchová diferenciacce Sluchová analýza	Každý žák řekne jedno slovo
10 minut	Vytleskávání obrázků, určování počtu slabik, určování, kde se hláska Ž ve slově nachází (na začátku/uvnitř/na konci)	Rytmus Sluchová analýza	Na tabuli Hromadná práce
8 minut	Pojmenování obrázků, rozlišení hlásky š, č, ž	Sluchová diferenciacce	Slabikář Příklad: růže, slyším hlásku ž
	Čtení slov s hláskou Ž	Čtení	Hromadně Z tabule
2 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
10 minut	Nácvik psaní malého a velkého psacího písmene Ž	Psaní	Písanka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny

Komentář:

Nerespektování principu dané metody. Žáci se nemají učit všechny čtyři fonty současně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Březen
Týden: 2.

Cíl hodiny: Práce s pohádkou

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Pedagog přečte úryvek pohádky, žáci mají co nejrychleji uhádnout, z které pohádky úryvek pochází	Sluchová paměť	Didaktická hra 3 skupiny
15 minut	Tři malá prasátka – pedagog je vypravěč, žáci postavy z pohádky, čtení podle rozdělených rolí	Čtení	Otíková čítanka
10 minut	Otázky k pohádce	Čtení s porozuměním Zraková diference	Pedagog klade otázky, žáci hledají odpovědi v textu a zapisují je Společná kontrola
10 minut	Metoda pětílístku k pohádce	Sebereflexe	Otíkovy pracovní listy

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Dvacet šest žáků již čte slova bez hláskování. Dva žáci slova hláskují.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Březen

Týden: 2.

Cíl hodiny: Fixace písmene a hlásky Ž, ž

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Báseň	Sluchová paměť	Pedagog čte, žák poslouchá
5 minut	Vymýšlení slov obsahujících hlásku Ž	Sluchová diferenciaci Sluchová analýza	Každý žák řekne alespoň jedno slovo
5 minut	Čtení slov obsahujících hlásku Ž	Čtení	Z tabule Na známky
5 minut	Určování, kde leží hlásky Ž ve slově (na začátku/uvnitř/na konci)	Sluchová analýza	Slabikář Hromadná činnost
7 minut	Čtení textu	Čtení	Slabikář
5 minut	Kroužkování písmene Ž, ž v textu	Zraková diferenciaci	Slabikář Samostatná práce
5 minut	Vyhledání slov obsahujících hlásku Ž v textu	Zraková diferenciaci	Na tabuli Hromadná činnost
3 minuty	Vytleskávání slabik podle obrázků, určování počtu slabik	Rytmus	Tabule Hromadná činnost Jednotlivci
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
5 minut	Psaní písmene Ž, ž	Psaní	Písanka
4 minuty	Opis věty <i>Žirafa žije v zoo.</i>	Psaní	Z tabule Samostatná práce

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo podpisem pedagoga a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

V tomto týdnu se žáci učili psát malá a velká psací písmena L a B.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Březen
Týden: 3.

Tento týden proběhly na škole jarní prázdniny.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Březen

Týden: 3.

Cíl hodiny: Zavedení písmene a hlásky Ř, ř

Průběh hodiny

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Jazykolamy	Artikulace Sluchová paměť	Pedagog řekne, žák opakuje
3 minuty	Čtení písmene Ř, ř	Čtení	Z tabule 4 fonty
15 minut	Říkání slov obsahujících hlásku Ř, vytleskávání slabik, určování počtu slabik, kde slyším hlásku Ř ve slově (na začátku/uvnitř/na konci)	Sluchová diferenciacce Sluchová analýza Rytmus	Každý žák řekne alespoň jedno slovo
3 minuty	Čtení slov obsahujících hlásku Ř	Čtení	Z tabule Hromadně
5 minut	Čtení básně	Čtení	Slabikář
4 minuty	Čtení slov	Čtení	Slabikář Jednotlivci
2 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
8 minut	Psaní malého a velkého psacího písmene Ř, slova: řada a Řehoř	Psaní	Písanka Na známky

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další písmena CH, ch a G, g.

Nerespektování principu dané metody. Žáci se nemají učit všechny čtyři fonty současně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Březen
Týden: 4.

Cíl hodiny: Rozvoj čtenářské gramotnosti

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Povídání si na téma, jaké povolání dělají rodiče	Mluvený projev	Každý žák poví, čím se živí jeho rodiče
15 minut	Čtení jednotlivců	Čtení	Otíková čítanka
15 minut	Napsání povolání rodičů, spojování slov a slovních spojení na téma povolání (př: pekař – peče housky)	Psaní Zraková diferenciacce	Otíkovy pracovní listy Samostatná práce na známky
5 minut	Pantomima (povolání)	Hrubá motorika	Didaktická hra

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za správně splněnou samostatnou práci dostali žáci známku jedna nebo razítko. Za odměnu žáci hráli didaktickou hru.

Komentář:

Tento týden se žáci učili psát písmeno malé psací r.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Březen

Týden: 4.

Cíl hodiny: Čtení s porozuměním, nácvik psaní velkého psacího písmene G

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Čtení otázek z tabule, odpovídání na ně	Čtení s porozuměním	Př: Co jsou to galoše? Galoše jsou....
15 minut	Čtení básně, doplňování chybějících písmen do básně	Zraková paměť Zraková analýza	Slabikář
7 minut	Čtení slov	Čtení	Jednotlivci Na známky Z tabule
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
10 minut	Psaní velkého psacího písmene G, psaní slov: Gusta, Gábina	Psaní	Písanka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Dvacet čtyři žáků již čte slova bez vázání slabik. Dva žáci čtou slova pomocí vázání slabik.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Duben
Týden: 1.

Cíl hodiny: Prohloubení čtenářské dovednosti

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
7 minut	Povídání o Praze	Mluvený projev	
10 minut	Čtení textu	Čtení	Otíková čítanka Jednotlivci
8 minut	Otázky k textu	Čtení s porozuměním	Pedagog klade otázky, žáci zapisují odpovědi Společná kontrola
15 minut	Pětilístek Luštění Otázky k textu		Otíkovy pracovní listy Samostatná práce Společná kontrola
5 minut	Postřehovačka (didaktická hra)	Zraková paměť	Pedagog má kartičky se slovy, která ukáže jen na pár vteřin, a žák řekne slovo, které viděl

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za správně splněnou samostatnou práci dostali žáci razítko.

Komentář:

Dvacet sedm žáků již čte slova bez hláskování. Jeden žák slova hláskuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Duben

Týden: 1.

Cíl hodiny: Nácvik opisu velkých tiskacích písmen, procvičování čtení

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Jazykolamy	Artikulace Sluchová paměť	Pedagog řekne, vybraný žák opakuje
7 minut	Čtení jednotlivců	Čtení	Slova a věty z tabule na známky
5 minut	Křížovka	Sluchová analýza	Společná aktivita Žák hláskuje slovo, pedagog zapisuje na tabuli
5 minut	Dokončení věty, aby dávala smysl		Slabikář Výběr ze tří variant Samostatná práce
2 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
8 minut	Dopsání počátečního velkého tiskacího písmene do jména, Opis jména psacím písmem	Psaní Zraková paměť	Písanka
8 minut	Psaní slov týkajících se Velikonoc (psacím i tiskacím písmem)	Slovní zásoba	Na tabuli Žák řekne slovo, pedagog ho napíše
7 minut	Pedagog řekne slovo, žák ho musí co nejrychleji najít na tabuli	Zraková diferenciacce	Didaktická hra ve trojicích

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za čtení byli hodnoceni známkou jedna.

Komentář:

Jedna žákyně nemá zafixovanou znalost probraných písmen. Z důvodu velké absence nebude žákyně klasifikovaná.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Duben
Týden: 2.

Cíl hodiny: Práce s textem

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Povídání o rozdílech v bydlení ve městě a na vesnici (výhody, nevýhody)	Slovní zásoba	Hromadná činnost
10 minut	Čtení textu	Čtení	Otíková čítanka
7 minut	Otázky k textu	Čtení s porozuměním	Pedagog klade otázky, žáci na ně odpovídají
8 minut	Vyhledávání odpovědí v textu Doplňování chybějících slov Ilustrace ke čtenému textu	Zraková diferenciacce Zraková paměť	Otíkovy pracovní listy Samostatná práce Společná kontrola
10 minut	T-graf výhody a nevýhody ve městě a na vesnici	Kooperace	Skupinová práce Společná kontrola

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tento týden se žáci učili psát písmeno malé psací k.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Duben

Týden: 2.

Cíl hodiny: Fixace písmene F

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
8 minut	Procvičování naučeného písmene f, básně s písmenem f	Zraková paměť Sluchová paměť	Čtení 4 fontů z tabule Poslech básně, opakování básně
10 minut	Čtení textu, ve kterém se hojně vyskytuje hláska f, Vyhledání písmene f	Čtení Zraková diferenciacce	Text na tabuli Společná práce Kroužkování písmene F
3 minut	Otázky k textu	Čtení s porozuměním	Žáci odpovídají na otázky týkající se textu na tabuli, který již četli
5 minut	Skládání slov: fanHa, kaKoč, jícZa, kaLiš	Zraková analýza-syntéza	Slabikář Samostatná práce Společná kontrola
5 minut	Křížovka	Sluchová analýza	Pedagog zapisuje na tabuli, žák diktuje po hláskách slova
5 minut	Čtení textu napsaného psacím písmem	Zraková paměť	Slabikář Hromadné čtení
2 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
7 minut	Psaní slov: Fík, Filip, Fanda, Ferda	Psaní	Na razítka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za psaní do písanky žáci dostali razítka.

Komentář:

Tento týden žáci probírali další písmena d', t', ň.

Nerespektování principu dané metody. Žáci se nemají učit všechny čtyři fonty současně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Duben
Týden: 3.

Cíl hodiny: Prohloubení čtenářských dovedností, práce s textem

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Povídání o nemocech, kterou nemoc, kdo měl	Mluvený projev	Hromadná činnost
10 minut	Čtení souvislého textu	Čtení	Otíková čítanka
15 minut	Otázky k textu, vybrání správné odpovědi, vypsání sloves z básně	Psaní Sluchová paměť	Otíkový pracovní listy
10 minut	T-graf výhody a nevýhody, když jsme nemocní	Kooperace	Skupinová práce

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Většina žáků čte slova bez hláskování. U některých žáků se objevuje vázání slabik u delších slov.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Duben

Týden: 3.

Cíl hodiny: Fixace probraných písmen d', t', ň

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Opakování nových písmen d', t', ň	Čtení	Z tabule Hromadně
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
7 minut	Psaní slov zeď, loď, ťuká, kůň, di, dy, vidí, dýchá	Psaní	Písanka
5 minut	Čtení slabik dy, Dy, di, Di	Čtení	Slabikář Hromadně
5 minut	Čtení slov se slabikami di, dí, dy, dý	Čtení	Slabikář Čtení jednotlivců
10 minut	Vyznačení slabik dy, di v textu	Zraková diferenciac	Slabikář Samostatná práce Společná kontrola
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
7 minut	Psaní slov budík, díra, dým, klády	Psaní	Písanka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tento týden žáci probírali slabiky ty, ti, ny, ni.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Duben
Týden: 4.

Cíl hodiny: Nácvik mluveného projevu

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Povídání o návštěvě u zubaře	Mluvený projev	Hromadná činnost
10 minut	Čtení jednotlivců	Čtení	Otíková čítanka
15 minut	Otázky k textu, popis návštěvy u zubaře	Sluchová paměť Psaní	Otíkový pracovní listy
5 minut	Jeden žák vypráví příběh, jak byl u zubaře, druhý žák kdykoli řekne změna, tak vypravěč musí změnit poslední větu, kterou řekl	Mluvený projev	Hra ve dvojicích
5 minut	Poznávání květin	Zraková paměť	Formou hry na krále

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo razítkem a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

U některých žáků se stále objevuje vázání slabik u delších slov. Nerespektování principu dané metody. V této metodě se se slabikou nepracuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Duben

Týden: 4.

Cíl hodiny: Procvičování čtení a psaní

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Jazykolamy	Artikulace Sluchová paměť	Pedagog řekne, žáci opakují
5 minut	Čtení slov: ceny – ceník, maliny – maliník, pyšný – pyšní	Čtení	Z tabule Jednotlivci Na známky
10 minut	Kontrola domácího úkolu – dopisování chybějících písmen ve slovech	Zraková a sluchová analýza-syntéza	Slabikář
10 minut	Čtení textu	Čtení	Slabikář
7 minut	Tajenka	Slovní zásoba	Slabikář Samostatná práce Společná kontrola
2 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
8 minut	Opis říkadla	Psaní Zraková paměť	Písanka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny. Za správný opis do písanky žáci dostali razítko.

Komentář:

Tento týden žáci probírali slabiky dě, tě, ně.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Květen
Týden: 1.

Cíl hodiny: Rozvoj fantazie, prohloubení čtenářských dovedností

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
7 minut	Čtení slov Vysvětlení významu	Čtení	Na tabuli
10 minut	Vymyšlení vět s těmito slovy	Slovní zásoba	Jednotlivci
8 minut	Čtení souvislého textu	Čtení	Hromadně
7 minut	Odpovědi na otázky k textu	Sluchová paměť	
8 minut	Doplňování slov z textu do vět	Paměť	Didaktická hra
5 minut	Kontrola doplněných slov	Samostatnost	Ve dvojicích

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

U některých žáků se stále objevuje vázání slabik u delších slov.

Nerespektování principu dané metody. V této metodě se se slabikou nepracuje.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Květen

Týden: 2.

Cíl hodiny: Procvičování čtení a psaní

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Jazykolamy	Artikulace Sluchová paměť	Pedagog řekne, žák zopakuje
7 minut	Čtení slov	Čtení	Z tabule Jednotlivci Na známky
6 minut	Spojování protikladů	Slovní zásoba	Tabule Příklad: malý/velký
6 minut	Čtení slov	Čtení	Slabikář Jednotlivci
10 minut	Čtení pohádky	Čtení	Nejprve pedagog, potom žáci ve dvojicích a trojicích
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
8minut	Dopisování slov k obrázkům (pohádka o Řepě)	Psaní	Písanka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Dvacet pět žáků již čte slova bez vázání slabik. Jeden žák slova čte pomocí vázání slabik.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Květen
Týden: 3.

Cíl hodiny: Rozvoj čtenářských dovedností, práce se souvislým textem

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Rozdělení do dvojic		Každá dvojice dostala název jednoho ptáka
7 minut	Povídání o ptácích	Slovní zásoba	Hromadná činnost
10 minut	Samostatné čtení textu (metoda insert)	Čtení	Každá dvojice dostala text o svém ptákoví
20 minut	Prezentace dvojic	Mluvený projev	Každá dvojice prezentuje svého ptáka před tabulí
5 minut	Poznávání ptáků podle zvuků	Sluchová paměť	Hromadná činnost

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo razítkem a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Tento týden se žáci učili psát písmeno malé psací p.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Květen

Týden: 3.

Cíl hodiny: Procvičení zrakové percepce

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Malování podle básničky	Sluchová paměť	Pedagog čte báseň, žák ji nakreslí
3 minuty	Přepis slov 100lek, 100nožka	Zraková paměť	Slabikář
2 minuty	Rozdělování věty v celku: <i>Byl/jednou/jeden/stoleček...</i>	Zraková analýza	Slabikář Samostatná práce
7 minut	Vybrání správného slovního spojení: budík tiká/tyká, zvonek zvony/zvoní	Sluchová diference	Tabule
5 minut	Doplnění chybějících písmen do slova Ch_ _ _ o u p _ a	Zraková a sluchová analýza	Slabikář
10 minut	Čtení příběhu, ve kterém jsou barevně označená písmena, ze kterých pak žák složí a napíše slovo	Zraková diference Sluchová syntéza	Slabikář
3 minuty	Hledání shodných dvojic obrázků, nacházení rozdílů	Zraková diference	Slabikář
2 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
8 minut	Psaní slov a vět (jména, zvířata, opis hádanky)	Psaní	Písanka

Hodnocení:

Za správně splněnou samostatnou práci dostali žáci razítko.

Komentář:

Žáci již znají všechna potřebná písmena z abecedy ke čtení.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Květen
Týden: 4.

Cíl hodiny: Nácvik psaní velkého psacího písmene P

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
15 minut	Čtení zážitkového deníku	Čtení	Jednotlivci Na známky
3 minuty	Uvolnění rukou před psaním	Jemná a hrubá motorika	Společná činnost
8 minut	psaní velkého psacího písmene P do vzduchu, na tabulku	Psaní	Společná činnost
7 minut	Psaní velkého psacího písmene P, opis velkého písmene P	Psaní	Písanka Samostatná práce
	Psaní slov: Pepa, Petra a opis věty: Přijedeš, Patriku?	Psaní	Domácí úkol
12 minut	Vymýšlení a napsání krátkého příběhu k obrázkům	Psaní	Samostatná práce Společná kontrola

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna nebo podpisem pedagoga a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

V tomto týdnu se žáci učili psát velká psací písmena B a Ř.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Květen

Týden: 4.

Cíl hodiny: Procvičování čtenářských dovedností a zrakové diferenciaci

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
3 minuty	Říkadla	Artikulace	
	Čtení slov z tabule – tele, televize, med, medvěd, velmi, velmistr, Vít, vítěz, byl, bylina	Čtení	Jednotlivci
10 minut	Doplňování písmen B nebo D do slov	Zraková diferenciaci	Tabule Me_věd, _ručel, _rum, o_ešel, _louho, _ylo, _ozadu, _a_ička, ži_lička
15 minut	Popletená pohádka, čtení jednotlivců po větách, dopisování slov do textu	Čtení Psaní	Slabikář štěká _____ mňouká _____ bučí _____
5 minut	Obrázková hádanka		Na tabuli
2 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
10 minut	Diktát slov: želva, datel, liška, ...	Psaní Sluchová paměť Zraková paměť	Písanka Pedagog diktuje slova

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

Všichni žáci již čtou bez vázání slabik s výjimkou delších slov.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Červen
Týden: 1.

Cíl hodiny: Prohlubování čtenářských dovedností

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Povídání o výletě	Mluvený projev	Hromadná činnost
5 minut	Co se ti vybaví, když se řekne pravěk?	Psaní	Pracovní list Samostatná práce Kontrola na interaktivní tabuli
10 minut	Čtení textu	Čtení	Otíková čítanka
5 minut	Vyhledávání slov s kořenem PRA	Zraková diferenciacce	Otíková čítanka
20 minut	Otázky k textu, vypisování slov, začínající na slabiku PRA, podtržení slov, která ztrácí smysl po odtržení předpony PRA	Zraková diferenciacce Psaní Sluchová a zraková analýza	Otíkový pracovní listy Samostatná práce Společná kontrola

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou a známkou jedna za splněnou samostatnou práci.

Komentář:

V tomto týdnu se žáci učili psát velká psací písmena D, E, K.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Červen

Týden: 1.

Cíl hodiny: Práce se souvislým textem

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Čtení pohádky	Čtení	Slabikář Hromadné čtení Čtení jednotlivců
7 minut	Vypsání všech zvířat, která v příběhu vystupovala	Psaní Zraková diferenciacie Sluchová paměť	Samostatná práce Společná kontrola
5 minut	Rozdělení slov vlk/kačer/havran	Zraková analýza	Slabikář
7 minut	Doplnění chybějících slov do básně		Slabikář Společná práce
5 minut	Doplňování písmen do slov: Ušáče_ U_áček Uš__ _ k	Sluchová paměť Sluchová a zraková analýza	Slabikář Samostatná práce Společná kontrola
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
8 minut	Opis velké tiskací abecedy (F S p H D Ž d c i o T....)	Psaní Zraková paměť	Písanka Samostatná práce

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni razítkem nebo podpisem pedagoga a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Červen
Týden: 2.

Cíl hodiny: Čtení a psaní, práce s textem

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
10 minut	Čtení textu	Čtení	Otíkova čítanka Jednotlivci
7 minut	Otázky k textu	Sluchová paměť	Otíkové pracovní listy Samostatná práce Společná kontrola
7 minut	Vyhledávání odpovědí na otázky v textu	Zraková diferenciac	
8 minut	Hra město, jméno – JÍDLO, BARVA, JAKÝ? CO DĚLÁ?	Rozšiřování slovní zásoby	Skupinová hra
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
10 minut	Psaní malého a velkého psacího d'.	Psaní	Písanka Samostatná práce

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Komentář:

V tomto týdnu se žáci učili psát malá a velká psací písmena Ď, Ť, Ň a X.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Červen

Týden: 2.

Cíl hodiny: Procvičování čtení a psaní

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
7 minut	Jazykolamy	Artikulace	Jednotlivci Společně
8 minut	Čtení vět a slov z tabule	Čtení	Jednotlivci Na známky
10 minut	Prezentace knihy, kterou žák četl	Mluvený projev	Před tabulí
10 minut	Čtení pohádky	Čtení	Po větách Jednotlivci
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
7 minut	Psaní podle obrázku	Psaní	Písanka

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni známkou jedna a slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Červen
Týden: 3.

Tento týden proběhlo natáčení diagnostického testu čtení.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Červen

Týden: 3.

Cíl hodiny: Čtení a psaní

Průběh hodiny:

ČAS	ČINNOST	OBLAST ROZVOJE	POZNÁMKA
5 minut	Jazykolamy	Artikulace Sluchová paměť	Hromadně Jednotlivci
7 minut	Čtení básně	Čtení	Jednotlivci Z tabule
8 minut	Hádky, spojování s obrázkem	Zraková diference	Slabikář
15 minut	Čtení pohádky	Čtení	Samostatné čtení Čítanka „Čtení mě baví“
3 minuty	Uvolňovací cviky před psaním	Jemná a hrubá motorika	
7 minut	Dopisování písanky, co komu chybí	Psaní	Samostatná práce

Hodnocení:

Žáci byli hodnoceni slovní pochvalou v průběhu celé hodiny.

Metoda: Genetická metoda čtení
Místo: Jungmannova ZŠ Beroun
Měsíc: Červen
Týden: 4.

Tento týden již na škole výuka českého jazyka neprobíhala.

Metoda: Analyticko-syntetická metoda čtení

Místo: ZŠ Plzeň

Měsíc: Červen

Týden: 4.

Tento týden proběhlo natáčení diagnostického testu čtení.

4.1 Diagnostický test čtení

Na konci školního roku byl aplikován diagnostický test, který pomohl zjistit, jestli se žák prvního ročníku naučil číst a zda má nějaké nedostatky ve čtení. Diagnostický test (viz příloha 1) se skládal ze tří částí. V první části žáci četli slova a slovní spojení, ve druhé části žáci četli krátké věty a ve třetí části byly slovní spojení a věty, ve kterých se vyskytovaly chyby, na které byli žáci před testem upozorněni. Jejich úkolem bylo přečíst text tak, jak je napsaný i s chybami. Na obou školách byla natočena videa žáků⁹⁰ při čtení, která se následně analyzovala. V průběhu testu bylo zjištěno, že jeho úroveň byla pro žáky prvního ročníku málo obtížná, a proto se neprokázaly nedostatky, které jsou pro danou metodu typické.

Vysvětlivky pro hodnoty uváděné v grafu

Vynechání písmene – žák při čtení vynechává písmeno, a vytváří tak slovo s jiným významem.

Opakování slabiky, slova, předložky – žák čte slabiku (slovo nebo předložku) vícekrát, tj. nadbytečně.

Odhad slov – žák nepřečte celé slovo, odhaduje jeho konec, čímž ho pozmění.

Tiché čtení – žák čte slovo nejprve „v duchu“, až poté ho vysloví nahlas.

Dvojitý čtení – žák čte slovo šeptem či tišším hlasem, až poté ho vysloví nahlas.

Záměna písmen – žák čte jiné písmeno, než je napsáno.

Čtení slov s chybou podle významu – slovo se záměrnou chybou čte žák bezchybně podle významu slova.

Přesmyk hlásek, slabik – žák zaměňuje pořadí hlásek nebo slabik ve slově.

⁹⁰ Tyto nahrávky nejsou součástí diplomové práce, neboť rodiče žáků souhlasili s nahráním diagnostického testu pouze pro potřeby výzkumu. Tento materiál je možno shlédnout na vyžádání oponenta či komise.

Nevázání předložek – žák plynule neváže slabičnou nebo neslabičnou předložku u daného slova.

4.2.1 Analýza diagnostického testu na 4. ZŠ v Plzni

Analýza diagnostického testu zaznamenává chyby a nedostatky ve čtení žáků, kteří se učili číst pomocí analyticko-syntetické metody v plzeňské škole (pro přehlednost bude nadále označeno jako Skupina A). V závěru této podkapitoly můžete vidět graf znázorňující procentuální zastoupení druhů chyb, kterých se žáci při diagnostickém testu dopouštěli a také další grafická znázornění, která ukazují, kolik času bylo věnováno daným podoblastem rozvoje sluchové a zrakové percepce.

Skupina A

Žák č. 1

- vynechání písmene *o* ve slově *ovoce*, vytvoření slova s jiným významem (*ovce*),
- opakování první slabiky nebo hlásky (*od – odměna, kř – k řece, na-na stromě, v – v domě*),
- odhad slovních spojení (*pod stromem místo pod stolem*), sám se opraví,
- přečtení první slabiky potichu u dlouhých slov,
- tiché čtení (*divadelní, Jana má psa.*),
- dvojí čtení (*bleděmodrý*),
- přesmyk slabik, záměna písmen a/e (*máme místo nemá*), sám se opraví,
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípá, kráva, tulipán*),
- čtení slov s chybou správně, poté podle významu (*kři – křídou*),

Žák č. 2

- dvojí čtení u delších nebo neznámých slov (*papoušek, dbá, bleděmodrý*),
- záměna písmen b/d (*dbá*)
- odhad slov (*zná místo Jana*), sama se opraví,

- odhad konce slov (*rybníku* místo *rybníka*),
- zopakování první slabiky (*vi – vidí*),
- zopakování celého slova (*černý, pásla*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípá, to, kráva, tulipán, křídou*),
- záměna písmen y/u (*budlí* místo *bydlí*), sama se opraví,

Žák č. 3

- přereknutí, sám se opraví (*pod strolem* místo *pod stolem, pěk* místo *pět*),
- dvojí čtení (*pod stolem*),
- zopakování neslabičné předložky (*v – v domě, u ma – u malého*),
- vymyšlení slov (*dovady* místo *divadelní*), sám se opraví,
- vklad hlásky (*psa* přečte *s-psa*),
- odhad krátkých slov (*sama* místo *sám, auto* místo *auta*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípá, kráva, tulipán*),
- přesmyk slabik (*didy – vidí, diví – vidí*), sám se opraví,
- přesmyk hlásek (*vok – kov*),
- zopakování první slabiky (*po-popelnice, kři – kří – křídou*),

Žák č. 4

- tiché čtení (*lavice, ona, divadelní, kačenek, ...*),
- dvojí čtení (*papoušek, hraje, stolem, bleděmodrý, spolubydlící, ...*),
- nepřechtení dlouhé samohlásky (*papirnictví*),
- tiché čtení celé věty (*Jana má psa.*),
- zopakování slabičných i neslabičných předložek (*na, pod, do, u, v, u*),
- zopakování slova (*Karel*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*pohádka, chodi, vidi, nema, pípa, tou, kravá, tulipan, křídou*),
- čtení tvrdé souhlásky jako měkké (*černi-černy*),
- odhad konce slov (*auto* místo *auta*),
- záměna písmen m/p (*másla – pásla*),

Žák č. 5

- vynechání písmene *o* ve slově *ovoce*, vytvoření slova s jiným významem (ovce),
- nevázáni slabičných i neslabičných předložek,
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*pohádka, chodi, vidi, černy, nema, tou, tulipan, křidou*),
- odhad slovního spojení (*vidí psa přečetla s chybou, která tam nebyla*),
- čtení slov s chybou podle významu (*kráva, pípá*),

Žák č. 6

- dvojí čtení (*mič, ovoce, maso, papoušek, dbá, hraje, odměna, divadelní, rozloučení, bleděmodrý, ...*),
- tiché čtení krátkých slov (*ona*),
- odhad slov (*v době místo v domě, auto místo auta*),
- dvojí čtení celé věty (*Jana má psa.*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, nemá, kráva*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*vidi, černy, tou*),
- záměna písmen p/t (*Co to pítá?*),
- předpokládání chyby (*kridou*) poté zopakovala bez chyby (*křidou*),

Žák č. 7

- nevázáni slabičných předložek,
- špatné dýchání,
- zopakování první slabiky (*di – divadelní*),
- dvojí čtení u delších slov (*rozloučení, bleděmodrý, spolubydlíci*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, nemá, pípá, kráva, tulipán, křidou*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*chodi, vidi, černy*),
- vymyšlení slov (*palenice místo popelnice*),
- přeřeknutí (*vo – loví, usmí – usíná*),
- záměna písmen o/a (*padal místo podal*),

Žák č. 8

- vynechání písmene *o* ve slově *ovoce*, vytvoření slova s jiným významem (ovce),

- dvojí čtení (*Karel, hraje, odměna, pod stolem, bleděmodrý, spolubydlící, papírnictví*),
- zopakování předložky (*pod*),
- odhad slov (*jede místo jde, když místo drží*),
- vymyšlení slov (*kom – v – kov, kropakodíl – krokodýl*),
- zopakování skoro celé věty (*U malého rybníka...*),
- nedodržení hranice slabik (*k-rás-ná, h-ra-je, by-d-lí, k-rá-va, k-ří-dou*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, nemá, kráva, tulipán*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*vidi, černý, pípa, tou, křidou*),

Žák č. 9

- vyřazení slabik,
- částečný rozklad slabik na hlásky – žák nečte uzavřené slabiky, poslední hlásku čte samostatně (*če-r-no-ch, sto-le-m, di-va-de-l-ní, spo-lu-by-d-lí-cí, tu-ž-ku, ko-v, ve-l-ká*),
- nevázaní slabičných i neslabičných předložek,
- zopakování počáteční slabiky (*ne – nemá, te – tenis*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*pohádka, chodí, vidi, nema, tou, kravá, tulipan, křidou*),
- domyšlení konce slov (*auto místo auta*),
- změkčení tvrdých slabik (*černí*),
- vynechání hlásky (*po-pe-ni-ce, podl místo podal, křido místo křidou*),
- vkládání hlásky (*s – psa*),

Žák č. 10

- nedodržení hranice slov, bez intonace (*kolo – pes*),
- záměna písmen o/a (*ana místo ona*),
- žák neumí vyslovit hlásku R, místo ní vyslovuje hlásku J (*Kajel, hjaje, černochoch, ...*),
- nečtení dlouhé samohlásky (*dba, sam, lovi*),
- nevázaní slabičných i neslabičných předložek,
- zopakování počáteční slabiky (*bo – botu, kro – krokodýl*),

- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, černý, nemá, pípá, kráva, křídou*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*vidi, tou*),
- záměna písmen t/j (*jenis – tenis*),
- potíže s přečtením slovního spojení *v posteli* (*v posle – posle – te – lí*),
- záměna písmen k/s (*svete místo kvete*),
- přerěknutí (*to-tulipány*),

Žák č. 11

- vynechání písmene *o* ve slově *ovoce*, vytvoření slova s jiným významem (*ovce*),
- tiché čtení (*Jana má psa.*),
- odhad slov (*král místo Karel, objedná místo odměna, pod stromem místo stolem, které místo Karel, jede místo jde, tři místo drží, tři místo řídí*),
- dvojí čtení (*papoušek, rozloučení, papírnictví, krásná, chodí, ořech, ...*),
- vymyšlení slov (*píbá, divaderní, bledemir, spolubecní, nezmouka, bílí u moře, Peovi, květe*),
- nevázaní slabičných i neslabičných předložek,
- záměna písmen ř/r (*k rece místo k řece*),
- odhad celé věty (*U malého rybníku bývá pět káčátek.*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, nemá, kráva, křídou*),
- zopakování první slabiky (*ne-nemá*),
- změkčení tvrdé slabiky (*černí kov*),
- odhad konce slov (*zelená místo zelený*),
- přerěknutí (*těs – tenis*),

Žák č. 12

- tiché čtení (*míč*),
- vymyšlení slov (*paloušek*),
- zopakování první slabiky (*hra-hraje*),
- nevázaní slabičných i neslabičných předložek,

- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípá, kráva, tulipán, křídou*),
- vkládání hlásek (*zdrn-zdrží*),
- bez intonace,
- zopakování celého slova (*kráva*),

Žák č. 13

- dvojí čtení (*lavice, bleděmodrý, papírnictví*),
- vymyšlení slov (*dva místo dbá, divadlení místo divadelní*),
- nevázáni slabičných i neslabičných předložek,
- přesmyk hlásek (*pas – psa*),
- zopakování počáteční slabiky (*ne – nemá, k – kvete*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*pohádka, chodí, vidí, nema, tou, křídou*),
- čtení slov s chybou podle významu (*černý, pípá, kráva, tulipán*),
- přereknutí (*spa – psa*) sám se opraví,

Žák č. 14

- přereknutí u slova *lavice*, sama se opraví,
- zopakování počáteční slabiky (*Ka – Karel, po – popelnice*),
- odhad konce slov (*bleděmodrá, krásné pohádky, sama, auto*), sama se opraví,
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, tou*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*černy, vidí*),
- vymyšlení slov (*Co to pálí?*),

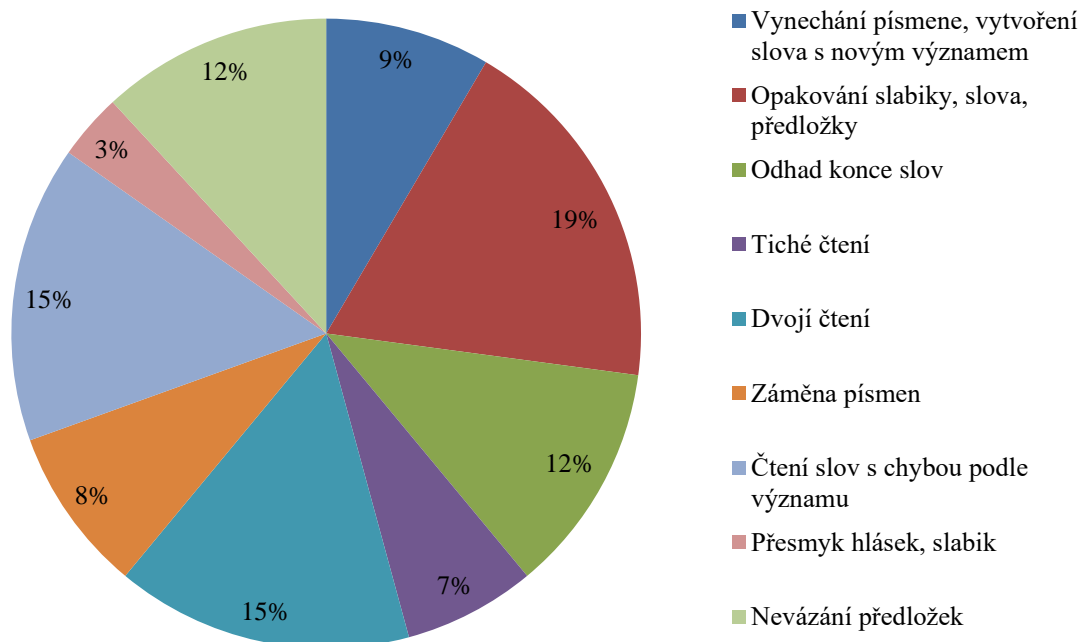
Žák č. 15

- tiché čtení (*lavice, ovoce, dbá, černocho, odměna*),
- záměna písmen a/o (*ono místo ona*),
- dvojí čtení u dlouhých slov (*bleděmodrý, spolubydlicí, řídí*),
- odhad slov (*budu místo botu*),
- záměna písmen s/k (*srásná – krásná*), sama se opraví,
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, vidí, černý, pípá*),
- odhad konce slov (*rybníku, auto*),

Žák č. 16

- dvojí čtení, odhad slov (artikuluje, polohlasem říká),
- opakování celého slova (*nemá-nemá*),
- nedostatečně rozvinutá sluchová paměť (žák předříká slovo, ale přečte pouze konec slova – *tu* místo *botu*),
- žák přečte poslední hlásku dřív než začátek slova,
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, pípá*),
- odhad slov (*prodlužku* místo *tužku*),
- odhad významu slov (čte slovo přibližně stejné),
- žák si teprve fixuje písmeno (CH),
- vážne znalost písmen,
- záměna tvrdosti a měkkosti, neznalost di, ti, ni (*chody* místo *chodí*, *vidy* místo *vidí*),
- neznalost písmene Ř (*rydí* místo *řídí*),
- odhad konce slov,
- žák nemá navázanou uzavřenou slabiku (*večer* místo *kov*), sám se opraví,
- mimoúčelná artikulace,
- dvojí čtení po hláskách (neváže slabiku),
- opakování slov (*Co co to co to pípá?*),

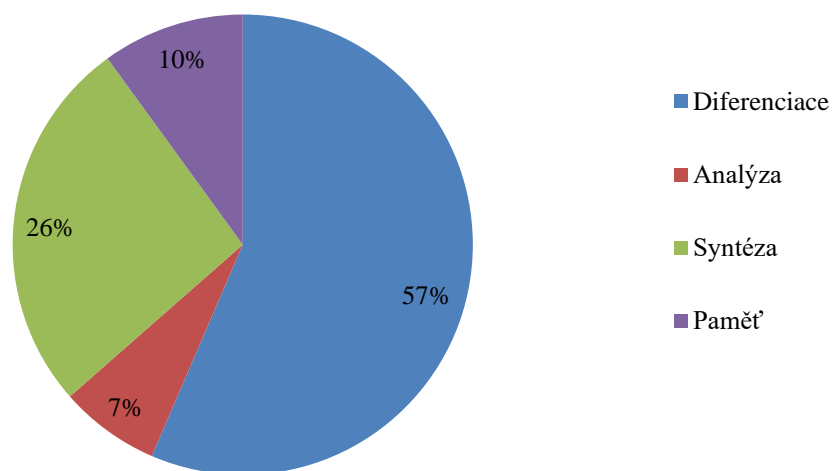
Nedostatky ve čtení u žáků skupiny A

Graf č. 1: Grafické znázornění nedostatků ve čtení v diagnostickém testu u žáků skupiny A

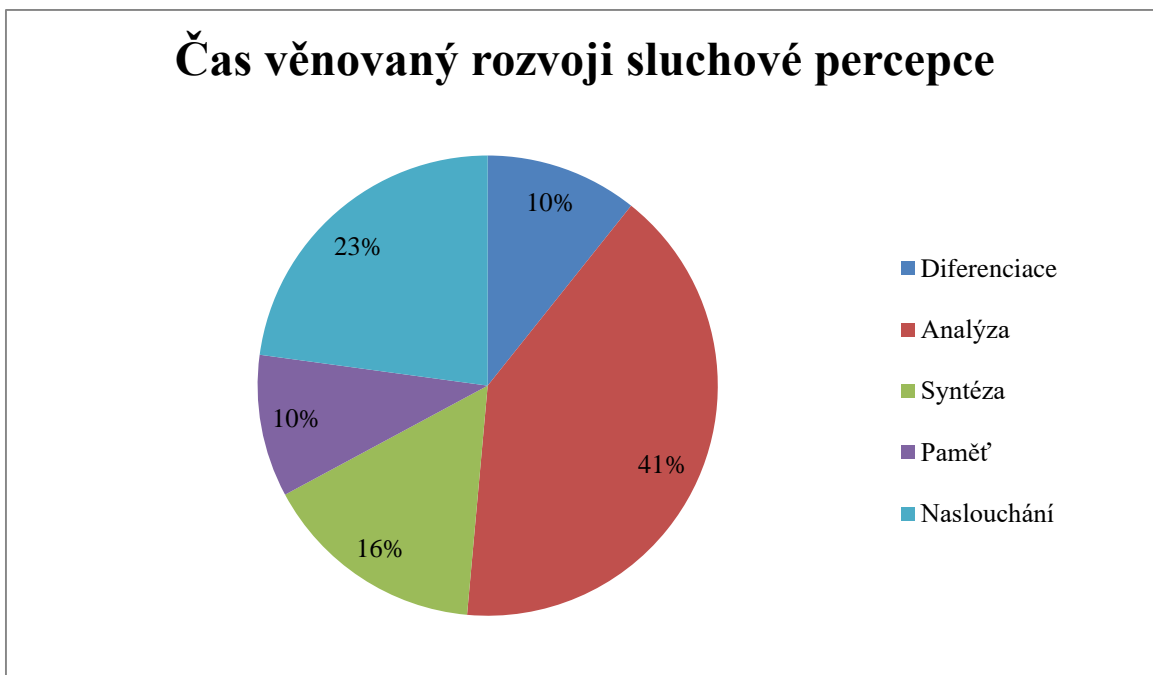
Tento graf nám ukazuje procentuální zastoupení druhů chyb, kterých se žáci učení analyticko-syntetickou metodou v plzeňské škole v závěrečném testu dopustili. Do grafu se zařadila chyba, kterou daný žák opakoval více než jednou. Vybráno bylo devět zásadních úskalí, ke kterým při čtení diagnostického testu došlo. Jedná se o vynechání písmene a vytvoření tak slova s novým významem, opakování slabiky, slova či předložky, odhad slov, tiché a dvojití čtení, záměnu písmen, čtení slov s chybou podle významu, přesmyk hlásek či slabik a nevázanost předložek. Pozorovaných žáků v diagnostickém testu bylo šestnáct. Žádná chybovost nepřesáhla více než devatenáct procent. Nejhojnější chyba byla opakování slabiky, slova či předložky. Nejméně vyskytovanou chybou byl přesmyk hlásek a slabik.

Čas věnovaný rozvoji zrakové percepce

Graf č. 2: Grafické znázornění času věnovaného rozvoji zrakové percepce u žáků v Plzni

Dílčí výzkum zaměřený na první čtyři měsíce školní docházky poukazuje na to, že čas byl věnovaný všem podoblastem zrakového vnímání. Nejvíce času bylo při užití analyticko-syntetické metody věnováno zrakové diferenciaci (57%). Nejméně času bylo věnováno zrakové analýze (7%).

Graf č. 3: Grafické znázornění času věnovaného rozvoji sluchové percepce u žáků v Plzni

Část výzkumu, která se orientovala na čas věnovaný rozvoji podoblastem sluchového vnímání, ukazuje na to, že ve třídě, kde se uplatňuje analyticko-syntetická metoda, bylo nejvíce času věnováno sluchové analýze (41%). Nejméně času bylo věnováno sluchové diferenciaci a sluchové paměti (10%).

4.2.2 Analýza diagnostického testu na 1. ZŠ v Berouně

Zde je popis analýzy diagnostického testu žáků, kteří se učili číst pomocí genetické metody v berounské škole (pro přehlednost bude nadále označeno jako Skupina B). V závěru této podkapitoly se opět objevuje grafické znázornění procentuálního zastoupení druhů chyb, kterých se žáci v diagnostickém testu dopustili a také další grafická znázornění, která ukazují, kolik času bylo věnované daným podoblastem rozvoje sluchové a zrakové percepce.

Skupina B

Žák č. 1

- žákyně se naučila číst sama, četla již při nástupu do školy,
- plynulé čtení u kratších slov (do čtyř hlásek),
- slabikování delších slov (6 a více hlásek – *popelnice*),
- správná intonace,
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná, ale je vidět, že jí to nedává smysl (*pohádka, chodi, vidi, černy, nema, tou, kravá, tulipan, křidou*),

Žák č. 2

- vynechání písmene u slova *ovoce*, přečetl jako *ovce*, poté se sám opravil,
- nevázaní slabičných a neslabičných předložek,
- žák neklesne hlasem u čárky,
- slabikování delších slov (*bleděmodrý, spolubydlicí*),
- zopakování první části slova (*mal – malého*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*vidi, černy, nema, tou*),
- odhad konec slova podle významu (*řídí auto*), poté se opraví,
- u věty *Co to pípa?* žáka chyba vyvede z míry, přečte tak, jak je to napsané s chybou, poté zopakuje správně podle významu,
- žák u dalších vět s chybami čte správně to, co je tam napsané, ale je vidět, že mu to nedává smysl a ujišťuje se, zda je tam opravdu napsané to, co vidí,

Žák č. 3

- dvojí čtení (*dbá, spolubydlicí, papírnictví, vidí psa, ...*),
- nevázaní neslabičné předložky (*k řece, v lese*),
- zopakování první slabiky (*di – divadelní, ři – řídí, če – černý, ne – nese*),
- odhad slova (*bledomodrý místo bleděmodrý, pod tou místo podal*),
- zopakování celého slova (*nemá – nemá botu*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípa, kráva, tulipán, křidou*),

- žák nerespektuje intonaci mezi slovy (*popelnice zelený*),
- domýšlení konce sloves (*usínám místo usíná*),
- odhad předložky, záměna neslabičné předložky (*z posteli místo v posteli*),

Žák č. 4

- vynechání písmene *o* ve slově *ovoce*, vytvoření slova s jiným významem (ovce),
- tiché čtení u slova *dbá*, žák se zarazí, nezná význam slova,
- zopakování první hlásky u slova *černoch*,
- tiché čtení u delších slov a slovních spojení (*bleděmodrý, spolubydlící, drží tužku, černý kov, zelený krokodýl*),
- slabikování delších slov (*kačenek, popelnice*),
- bez intonace,
- žák slovo s chybou (*pohádka*) přečte bez chyby, předvídá, poté se opraví a přečte to tak, jak je tam napsané,
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*chodi sám, vidí psa, černý kov, nema ořech, tou, tulipan, křidou*),
- u slova *vidí* se žák zarazí a zopakuje první slabiku (*vi – vidí*),
- dvojí čtení (*podal*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pípá, kráva*),

Žák č. 5

- dvojí čtení (*dbá*),
- nevázáni slabičné i neslabičné předložky,
- slabikování delších slov (*divadelní, rozloučení*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, nemá, pípá, kráva, tulipán*),
- bez intonace,
- slovo *krokodýl* žák přečetl *krodo*, zarazil se, přečetl potichu a zopakoval celé slovo nahlas správně (dvojí čtení),
- přesmyk slabik (*di – vidí psa*),
- vynechání zvrátneho zájmena *se* ve větě,
- přesmyk písmen (*v – kvetu*),

- čtení slova s chybou, jak je napsáno (*křídou*)

Žák č. 6

- občasné vázání předložek,
- slabikování delších slov (*divadelní, bleďmodrý*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*pohádka, chodi, vidí, černý*),
- čtení slovních spojení a vět s chybou podle významu (*nemá ořech, Co to pípá? Podal to Pepovi. Kvetě tu tulipán.*),
- záměna písmen h\g (*graje – hraje*), sama se hned opravila,

Žák č. 7

- vynechání písmene *o* ve slově *ovoce*, vytvoření slova s jiným významem (*ovce*),
- tiché čtení (*Karel, dbá*),
- zopakování první hlásky u slova *černoch*,
- nevázáni slabičných a neslabičných předložek,
- přeréknutí u slovního spojení *pod stolem*, odhad slova, žák se sám opravil,
- odhad slova (*divná – divadelní*),
- zopakování první slabiky nahlas (*ro – rozloučení*),
- dvojí čtení, slovo *bleďmodrý* nepřčetla, zkomolila,
- slabikování delších slov (*spolubydlíci, papírnictví*),
- domýšlení významu věty, *jede místo jde*,
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, nemá, pípá, kráva, tulipán, křídou*),
- žák u delších slov přečte nahlas první slabiku, poté přečte potichu celé slovo, poté celé slovo nahlas (*kro – krokodýl, Pe – Pepovi*),
- přesmyk hlásek (*usmí – usíná*),
- domýšlení slov (*budí místo bydlí*), poté se sama opravila,
- špatná intonace,
- dvojí čtení celé věty (*Kvetě tu tulipán.*),

Žák č. 8

- nevázáni slabičných i neslabičných předložek,
- dvojí čtení u delších slov (*divadelní, rozloučení, bleděmodrý, spolubydlící, papírnictví, krokodýl*),
- odhad slov, čte *pes* místo *psa*,
- dvojí čtení u krátkých slov (*práce, zvířat, malého, kačenek, ...*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípá, kráva, tulipán*),
- domýšlení konce slov (*tužka* místo *tužkou, auto* místo *auta, křídou* místo *křídou*), sám se opraví,

Žák č. 9

- žák přečetl slovo *černoch* jako *čerňoch*,
- nevázáni slabičných i neslabičných předložek,
- slabikování slov (*divadelní, rozloučení*),
- dvojí čtení u delších slov (*bleděmodrý, spolubydlící, papírnictví, Pepovi*),
- tiché čtení (*kačenek*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípá, kráva, tulipán, křídou*),

Žák č. 10

- tiché čtení (*k řece*),
- nevázáni slabičných i neslabičných předložek,
- dvojí čtení delších slov (*divadelní, bleděmodrý*),
- záměna písmen u/v (*U malého rybníka...*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípá, to, kráva, tulipán, křídou*),
- domýšlení konce slov (*auto* místo *auta*),
- bez intonace,
- zopakování celého slova dvakrát (*velká – velká popelnice*),

Žák č. 11

- dvojí čtení krátkých i dlouhých slov (*lavice, ovoce, Karel, papoušek, dbá, odměna, bleděmodrý, spolubydlící, ...*),

- zopakování části slova dvakrát (*mi – míč, čer – černoch*),
- nevázáni slabičných i neslabičných předložek,
- odhad slov (*jede*),
- slabikování (*malého, kačenek, auta*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípá, kráva, tulipán, křídou*),
- žák u některých slov s chybou čte potichu správně, ale nahlas řekne slovo podle významu,

Žák č. 12

- vynechání písmene *o* ve slově *ovoce*, vytvoření slova s jiným významem (*ovce*),
- slabikování delších slov (*papoušek, divadelní, bleděmodrý, spolubydlicí, papírnictví, krokodýl, ...*),
- shluk u slova *dbá* jde žákovi špatně vyslovit,
- nevázáni slabičných i neslabičných předložek,
- špatná intonace,
- žák nemá zafixovanou dvojhláskou *OU* (*rozložení*),
- domýšlí konce slov (*nemám, tužka*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, vidí, černý, nemá, pípá, kráva, křídou*),
- žák u chyby ve slovním spojení *chodí sám* přečte správně, tak jak je to napsané, pak se opraví na správný význam slova a je zmatený, poté přečte zase s chybou,
- odhad slov (*veliká*),
- přesmyk hlásek (*psála místo pásla*),

Žák č. 13

- vynechání písmene *a* ve slově *lavice*, vytvoření slova s jiným významem (*lvíce*),
- dvojí čtení (*míč, ovoce, Karel, papoušek, dbá, černoch, odměna, divadelní, rozloučení, bleděmodrý, ...*),
- slabikování delších slov (*divadelní, spolubydlicí*),
- nevázáni slabičných i neslabičných předložek,

- špatná intonace,
- přesmyk hlásek (*jed* místo *jde*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*chodi, vidi, tulipan, křidou*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, černý, nemá, pípá, kráva*),
- odhad konce slov (*auto* místo *auta*),
- záměna písmen b/d (*krokobýl*),
- záměna písmen a/o (*padal* místo *podal*),

Žák č. 14

- špatné dýchání,
- zopakování prvních dvou hlásek u slova *Karel*,
- žák četl slovo *dbá* jako *ptá*,
- dvojí čtení (*odměna, bleděmodrý, spolubydlicí, ...*),
- nevázaní slabičných i neslabičných předložek, opakování neslabičné předložky,
- odhad slova podle významu (*pod stromem – stolem*),
- slabikování delších slov (*divadelní, rozloučení*),
- žák nečte dlouhé samohlásky (*spolubydlicí, velka, usina, pasla*),
- přeroknutí (*pa – psa*),
- vymyšlení slov (*jede – jde, máme – nemá, třetí toužku – drží tužku*), sám se opraví,
- žákovi není rozumět (*rýma/nosní mandle*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípá, kráva, křidou*),
- zopakování první slabiky (*po – popelnice*),
- přesmyk slabiky (*diví – vidí*),
- žák četl slovo *Pepovi* jako *Popopeví*,
- záměna písmen (*pítá – pípá, přišel – píše*),

Žák č. 15

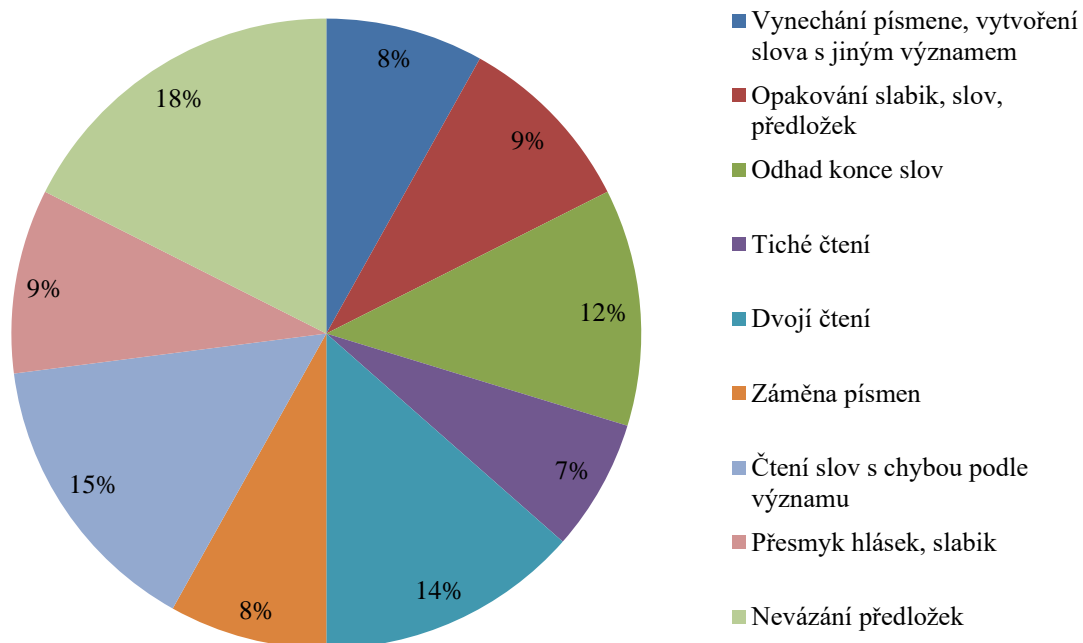
- záměna písmen e/a (*máme*),
- vynechání písmene *o* ve slově *ovoce*, vytvoření slova s jiným významem (*ovce*),
- nevázaní slabičných i neslabičných předložek,

- slabikování delších slov (*divadelní, rozloučení, bleděmodrý, spolubydlíci*),
- zopakování první slabiky (*ne – nemá, po – podal*),
- přeřeknutí (*to – botu*),
- čtení slov s chybou, jak jsou napsaná (*pohádka, chodí, vidí, černý, tou, tulipan, křídou*),
- přesmyk hlásky (*psála – pásla*),

Žák č. 16

- tiché čtení, žák poslední hlásku přečte nahlas, poté celé slovo (*č – míč*),
- dvojí čtení (*ovoce, Karel, divadelní, papírnictví, ...*),
- opakování dvojího čtení vícekrát (*dbá – dbá – dbá*),
- slabikování slov (*hraje, černocho, divadelní, ...*),
- vynechání a záměna písmen (*oběna – odměna*),
- odhad slov pod vlivem předešlých slov (*pod stromem – pod stolem*),
- předcítání potichu celé věty (*Jana má psa.*),
- žák nepřechtl shluk u slova *jde*, vynechal počáteční hlásku (*de*),
- nevázaní slabičných i neslabičných předložek,
- zadržávání se dechem, neplynulé a nerytmické čtení (prudké zárazy, silné napětí, než vysloví slovo),
- přesmyk slabik (*di – vidí*),
- zopakování celého slovního spojení pro ujištění (*černý kov*),
- opakování první hlásky (*t – tenis*),
- opakování první slabiky (*po – popelnice*),
- vkládání jiných hlásek (*kř – kvete*),
- čtení slov s chybou podle významu (*pohádka, chodí, vidí, černý, nemá, pípá, to, kráva, tulipán, křídou*),

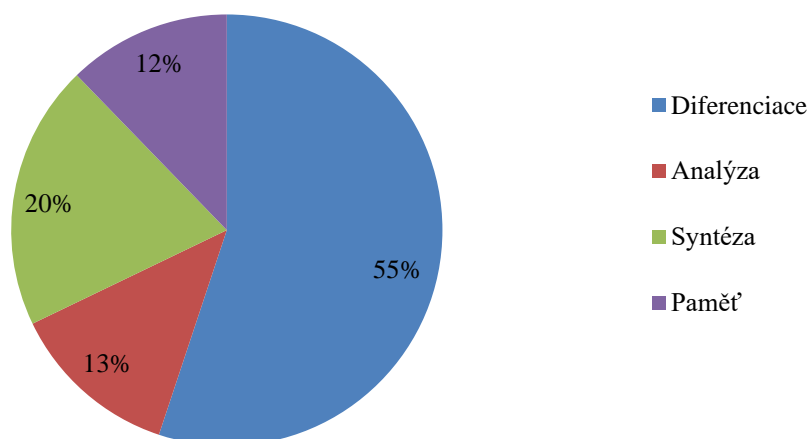
Nedostatky ve čtení u žáků skupiny B

Graf č. 4: Grafické znázornění nedostatků ve čtení v diagnostickém testu u žáků skupiny B

V grafu č. 4 vidíme procentuální zastoupení druhů chyb žáků, kteří se učili číst pomocí genetické metody v berounské škole. Opět bylo diagnostikováno šestnáct žáků. Zde chybovost nepřesáhla více než osmnáct procent. Nejčastější chybou zde bylo nevázáni předložek. Nejméně častou chybou bylo tiché čtení.

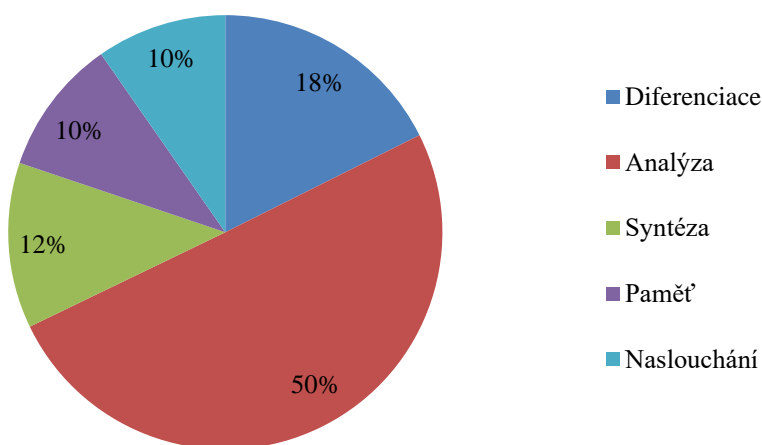
Čas věnovaný rozvoji zrakové percepce

Graf č. 5: Grafické znázornění času věnovaného rozvoji zrakové percepce u žáků v Berouně

Dílčí výzkum zaměřený na první čtyři měsíce školní docházky poukazuje na to, že čas byl věnovaný všem podoblastem zrakového vnímání. Nejvíce času bylo při užití genetické metody věnováno zrakové diferenciaci (55%). Naopak nejméně času bylo věnováno zrakové paměti (12%).

Čas věnovaný rozvoji sluchové percepce

Graf č. 6: Grafické znázornění času věnovaného rozvoji sluchové percepce u žáků v Berouně

Část výzkumu, která se orientovala na čas věnovaný rozvoji podoblastí sluchového vnímání, ukazuje na to, že ve třídě, kde se uplatňuje genetická metoda, se věnovalo nejvíce času sluchové analýze (50%). Naopak nejméně času bylo věnováno naslouchání (10%).

Reedukace nedostatků ve čtení

Příčina výskytu chyb, kterých se žáci v diagnostickém testu dopouštěli, je ve sledovaných metodách odlišná. U žáků učených genetickou metodou vycházejí některé ze zmiňovaných chyb z postupů samotné metody. Příčiny nedostatků ve čtení u žáků, kteří byli učeni metodou analyticko-syntetickou, mají charakter jednak vnitřní a jednak vnější. Vnitřní příčiny vyplývají zejména z potřeb žáků postupovat pomalejším tempem při nácviku čtení a rozvoji specifických schopností a dovedností. Vnější příčiny vycházejí z postupu pedagoga, který důsledně nedodrží aktuální pojetí metody se všemi jejich dílčími přístupy.

Při výskytu tichého a dvojího čtení u žáků lze danému jedinci druhou polovinu slova zakrýt a postupně slovo odkrývat (čtenářské okénko). Žák tak čte slovo po částech a nemá možnost si ho předčítat potichu.

Odhad konce slov je další typická chyba, která se vyskytuje u genetické metody, ale může se objevit i u metody analyticko-syntetické. V tomto případě vedeme žáka ke zpomalení tempa při čtení a větší pozornosti, kterou musí věnovat čtenému textu. Tato chyba může být také způsobena nedokonalou znalostí písmen. Žáci tak potřebují zrychlit čtení samotných písmen. K tomu lze využít opět čtenářské okénko, kde se slovo odkrývá postupně.

Pokud žáci vynechají nebo zamění písmeno ve slově a dojde tím k vytvoření slova s jiným významem, je potřeba zjistit, zda žák zaměněné či vynechané písmeno nezná, nebo ho pouze zaměnil za písmeno podobného tvaru. Záměna je důsledkem nedostatečné fixace již naučených písmen nebo málo rozvinuté zrakové diferenciaci. Proto se u tohoto žáka zaměříme na rozvoj podoblasti zrakového vnímání. Dalším důvodem může být pouze žákova nepozornost. V těchto případech je potřeba žáka stimulovat k pozornější práci a pomalejšímu tempu čtení.

Problém s nevázaním předložek řešíme tak, že graficky v textu obloučkem spojíme předložku se slovem a toto trénujeme.

U opakování slabiky, slova nebo předložky postupujeme stejným způsobem jako u nevázaní předložek.

Jestliže žáci chybují v přesmyku hlásek či slabik, je potřeba pravidelně číst slova ve sloupci, kde se dané slovo opakuje v různých tvarech a pádech.

Závěr

Vstupem do školy se stává z dítěte žák, který má před sebou dlouhou cestu ke vzdělání. Je tedy velice důležité, aby dítě bylo správně motivováno k úspěšnému zvládnutí procesu učení a chtělo dosáhnout co nevyššího cíle. Děti se těší do školy na to, že se naučí číst a psát. Velký zájem o písmena projevuje naprostá většina předškoláků. Někteří z nich už vstupují do prvního ročníku základní školy s částečně rozvinutou čtenářskou dovedností. Výběr metody čtení a celková motivace žáků může přispět ke zlepšení čtenářské gramotnosti budoucí populace.

Bylo velmi přínosné sledovat práci zkušených pedagogů, pod jejichž rukama se rozvíjela schopnost žáků poznávat písmena, skládat je do slabik, slov a vět a vidět, jak se rodí noví malí čtenáři.

V plzeňské škole, kde se žáci učili číst analyticko-syntetickou metodou, bylo možno pozorovat, jak se žáci v průběhu celého školního roku postupně seznamují se všemi písmeny abecedy. Po zafixování tvarů je skládají do slabik, ze kterých zhruba po dvou měsících začínají tvořit slova. Nedílnou součástí tohoto procesu je i rozvoj sluchového a zrakového vnímání. Tito žáci mají dostatek času na upevnění tvarů jednotlivých písmen a v pozvolném tempu přecházejí od čtení jednotlivých slabik přes slova k větám a souvislému textu.

V berounské škole, kde se žáci učili číst genetickou metodou, bylo možno pozorovat, jak se žáci postupně seznamují se všemi velkými tiskacími písmeny. Všechna velká písmena si osvojili v průběhu třech měsíců. Během jednoho týdne k nim přibyla znalost i malých tiskacích písmen. Tou dobou již četli slova i věty se skupinami dvojhlásek a s měkkými slabikami dě, tě, ně. Po Vánocích začal nácvik psacích tvarů písmen.

Cílem praktické části diplomové práce bylo porovnat tyto dvě metody, ale v průběhu výzkumu bylo zjištěno, že kvůli množství různých aspektů (např. nedodržení postupů u jednotlivých metod, schopnost dětí číst před vstupem do první třídy) to není možné. Proces metod je velice složitý a nelze jej porovnat takto jednoduchým postupem, protože se zde objevuje mnoho proměnných a neznámých. Z tohoto důvodu nelze v takto provedeném výzkumu získat všechna potřebná data. Proto je tato práce zaměřena zejména na popis postupů a dílčích technik těchto metod.

Ze získaných dat vyplývá, že pedagogové hojně rozvíjeli sluchovou a zrakovou percepci. Věnovali se všem potřebným podoblastem, což žákům prospívá a vede je to k úspěšnému zvládnutí čtenářských dovedností.

Resumé

Tato diplomová práce porovnává dvě metody prvopočátečního čtení, analyticko-syntetickou a genetickou. Analyticko-syntetická metoda je v České republice nejrozšířenější a genetická metoda se stává předmětem mnoha diskuzí. Diplomová práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část pojednává o historii různých metod, o předpokladech a problematice prvopočátečního čtení. V praktické části je popsán průběh celého školního roku. V závěru diplomové práce jsou shrnuty výsledky diagnostického testu čtení.

Resumé

This diploma thesis compares two methods of the very initial reading, the methods analytic-synthetic and genetic. The analytic-synthetic method has been used the most widely in the Czech Republic and the genetic method has become the subject of many discussions. The diploma thesis is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part deals with the history of various methods, the preconditions which are needed to master it and the issues of the initial reading. The practical part describes the course of teaching of the reading one school year. At the conclusion of the diploma thesis, the results of the diagnostic reading test are summarized.

Seznam literatury

BEDNÁŘOVÁ, J. *Rozvoj zrakového vnímání pro děti od 3 do 5 let : Jak krtek Barbora uviděl svět*. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2440-6.

BEDNÁŘOVÁ, J. *Rozvoj zrakového vnímání pro děti od 5 do 7 let : Jak krtek Barbora pomohl objevit poklad*. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2891-6.

BEDNÁŘOVÁ, J. *Školní zralost a její diagnostika*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-319-3.

BEDNÁŘOVÁ, J.; ŠMARDOVÁ, V. *Diagnostika dítěte předškolního věku : Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Brno: Edika, 2015. ISBN 978-80-266-0658-1.

BLATNÝ, L.; FABIÁNKOVÁ, B. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Brno: Univerzita UJEP, 1981.

Diagnostika školní zralosti. Praha: Raabe, 2012. ISBN 978-80-87553-52-7.

DUŠKOVÁ, M.; HŘEBEJKOVÁ, J.; KŘIVÁNEK, Z.; PENC, V.; VYKOPAL, Z. *Metodická příručka k vyučování českému jazyku a literatuře v 1. ročníku základní školy*. Praha: SPN, 1984.

FABIÁNKOVÁ, Bohumíra a Miroslava NOVOTNÁ. *Výuka čtení a psaní na 1. stupni základní školy*. Brno: Paido, 1999. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-64-8.

FASNEROVÁ, M. *Prvopočáteční čtení a psaní*. Praha: Grada, 2018. ISBN 978-80-271-0289-1.

KLENKOVÁ, J.; KOLBÁBKOVÁ, H. *Diagnostika předškoláka : Správný vývoj řeči dítěte*. Brno: MC nakladatelství, 2013.

KOCUROVÁ, M. *Analyticko-syntetická a genetická metoda ve výuce čtení*. Praha: UK, 2012. ISBN 978-80-7290-578-2.

KOŘÍNEK, M.; KŘIVÁNEK, Z. *Didaktika prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: SPN, 1985.

KŘIVÁNEK, Z. *Mimotřídní práce v počátečním čtení a u žáků s obtížemi ve čtení : Metodický materiál pro učitele a vychovatele 1. stupně základní školy*. Praha: SPN, 1982.

KŘIVÁNEK, Z.; WILDOVÁ, R. *Didaktika prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: UK, 1998. ISBN 80-86039-55-2.

MATĚJČEK, Z. *Dyslexie – specifické poruchy učení*. Praha: H&H, 1995. ISBN 80-857887-27-X.

MRÁZOVÁ, E. *Kapitoly z didaktiky prvopočátečního čtení a psaní*. Ústí nad Labem: UJEP, 2000. ISBN 80-7044-338-3.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.

SANTLEROVÁ, K. *Metody ve výuce čtení a psaní*. Brno: Paido, 1995. ISBN 80-85931-05-2.

SINDELAROVÁ, B. *Předcházíme poruchám učení: soubor cvičení pro děti v předškolním roce a v první třídě*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-85282-70-4.

ŠLÉGL, J. *Dějiny výchovy dětí předškolního věku*. Ústí nad Labem: UJEP, 2012. ISBN 978-80-7414-592-6.

TOMAN, J. *Didaktika čtení a primární literární výchovy*. České Budějovice: JU, 2007. ISBN 978-80-7394-038-6.

TOMÁŠKOVÁ, I. *Rozvíjíme předčtenářskou gramotnost v mateřské škole*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0790-0.

VALIŠOVÁ, A.; KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1734-0.

VYKOUKALOVÁ, V.; WILDOVÁ, R. *Čtenářská gramotnost žáků 1. stupně a možnosti jejího rozvoje*. Praha: UK, 2013. ISBN 978-80-7290-642-0.

WAGNEROVÁ, J. *Jak naučit číst podle genetické metody*. Plzeň: ZČU, 1997. ISBN 80-7082-309-7.

WAGNEROVÁ, J. *Vývoj českého slabikáře od nejstarších dob do současnosti*. Plzeň: ZČU, 2000. ISBN 80-7082-585-5.

WILDOVÁ, R. *Aktuální problémy didaktiky prvopočátečního čtení a psaní*. Praha: UK, 2002. ISBN 80-7290-103-6.

WILDOVÁ, R. *Rozvíjení počáteční čtenářské gramotnosti*. Praha: UK, 2005. ISBN 80-7290-228-8.

ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7178-038-3.

Přílohy

1	Diagnostický test.....	I
---	------------------------	---

Přečti to tak, jak je to napsané.

máma, lavice, míč, ovoce, kolo, pes, ona, maso, Karel,
papoušek, dbá, hraje, černochoch, odměna, v domě, k řece, na
stromě, do lesa, pod stolem, divadelní, rozloučení,
bleděmodrý, spolubydlící, papírnictví

Jana má psa.

Karel jde do práce.

V lese žije hodně zvířat.

U malého rybníka bylo pět kačenek.

nemá botu, krásná pohádka, drží tužku, chodi sám, loví myši,
vidí psa, řídí auta, černý kov, velká popelnice, zelený krokodýl,
nemá ořech, hraje tenis, usíná v posteli, vidí psa, nese mouku,
bydlí u moře

Co to pípa?

Podal tou Pepovi.

Pásla se tam kravá.

Kvete tu tulipan.

Píše křidou.